

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HISTORIE

ADAM BUBNA-LITIC, CESTA K PROTINOŽCŮM A

ZPĚT VE DVACÁTÉM STOLETÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Bc. Jitka Šimková

Historie se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Naděžda Morávková, CSc.

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 2. března 2021

vlastnoruční podpis

Poděkování

Mé poděkování patří Davidu Charlesi Bubna-Litic za možnost pracovat s dokumenty uloženými v jejich rodinném archivu, které mi pomáhaly při napsání této práce. Také bych chtěla poděkovat všem, kteří mi poskytli rozhovory a byli ochotni se podělit o své osobní vzpomínky. Zároveň bych chtěla poděkovat vedoucí mé bakalářské práce doc. PaedDr. Naděždě Morávkové, Ph.D. za její podnětné a cenné připomínky, výbornou komunikaci a vedení.

Abstrakt:

Tato práce pojednává o hraběti Adamovi Bubna-Litic, příslušníku české šlechty. Rodina Bubnů údajně nechala vystavět hrad Buben v západních Čechách, dále Litice v Čechách východních. Adam Bubna-Litic byl synem Mikuláše Bubna-Litic, jenž byl pověřen funkcí ministra zemědělství v protektorátní Eliášově vládě. V této práci se tedy podrobně zabývám osudem muže, který zažil II. světovou válku, komunistický převrat v roce 1948, dožil se ale i sametové revoluce v roce 1989. Muž, který odešel na dlouhých 40 let ze své vlasti, vrátil se, získal zpět, co kdysi rodině patřilo a začal znovu budovat.

Díky poskytnutým rozhovorů stále žijících potomků i pamětníků se tato nepřenosná zkušenost alespoň zčásti uchová pro budoucí generace.

Abstract:

These theses are about the count Adam Bubna-Litic, the member of Czech aristocratic family. This family had built supposedly castle Buben in West Bohemia and another castle Litice in East Bohemia. Adam Bubna-Litic was the son of Mikuláš Bubna-Litic, who was appointed Minister of Agriculture during the second World War in Mr. Elias government. In these theses I pursue the destiny of a man who had experienced WWII, communist patch in 1948, he had seen the Velvet revolution in 1989. The man who left his native country and stayed abroad for long 40 years, he returned back, gained back what the family once owned and he started to build again.

Thanks to provided dialogues of contemporary witnesses will this untransferable experience be saved for the next generations, at least its part.

Klíčová slova: Adam Bubna-Litic; Mikuláš Bubna-Litic; David Bubna-Litic; aristokracie; česká šlechta; emigrace do Austrálie; restituce; komunismus; zabavený majetek.

Keywords: Adam Bubna-Litic; Mikuláš Bubna-Litic; David Bubna-Litic; aristocracy; Czech aristocracy; emigration to Australia; confiscated property; Communism

Obsah

Úvod	1
1 Šlechta jako sociální vrstva, její role po vzniku ČSR, pozemkové reformy	2
2 Rod Bubnů - stručná historie	4
3 Mikuláš Bubna-Litic.....	5
4 Adam Bubna-Litic.....	9
4.1 Dětství a mládí v Doudlebech	10
5 Odchod pánů Bubnů do emigrace	13
5.1 Rakousko.....	13
5.2 Austrálie, dopisy Adama otci.....	14
5.3 Dopisy Mikuláše Bubna-Litic Adamovi.....	21
6 Adamův profesní život.....	23
6.1 Asociace Čechů v Austrálii, komunitní život.....	25
7 Manželství a rodina Adama	26
7.1 Záliby, popis Austrálie.....	30
8 Majetek rodiny Bubna-Litic po roce 1945.....	31
8.1 Revize pozemkové reformy po roce 1946	31
8.2 Majetek rodiny Bubnů po roce 1948	32
8.3 JZD a VÚCHP.....	34
8.4 Paměť rodáka doudlebského	35
9 Restituce, dělení majetku, hospodaření	35
9.1 Restituční zákon, úvod do problematiky	35
9.2 Restituce, majetek rodiny.....	36
10 Adam filozof, vzpomínky na Adama.....	41
11 Odchod z tohoto světa, pokračovatelé rodu	44
Závěr.....	45
Resume	46
Seznam použité literatury:	49
Seznam zkratk	51
Seznam obrazových a formálních příloh.....	52
Obrazové přílohy.....	53

Úvod

Tato práce dopodrobna popisuje osud Adama Bubna-Litic, příslušníka jednoho z nejstarších šlechtických rodin, jejíž existence je doložena od 14. století. Je povahy monografické, zaměřené časově na období po druhé světové válce. Období před druhou světovou válkou a těsně po ní, týkající se rodiny Bubnů, bylo již podrobně popsáno v diplomové práci Moniky Lechmanové a ve stati Dity Jelínkové. Jelikož se mi dostalo privilegia nahlédnout do soukromého archivu stále žijícího prvního pokračovatele rodu, prvorozeného syna pana Davida Charlese Bubna-Litic, ráda bych využila této unikátní příležitosti zveřejnit dosud nepublikovaná fakta o nelehké životní pouti Adama, který strávil část svého života v emigraci a nakonec se vrátil do rodné země, aby zde zrestituoval konfiskovaný majetek a snažil se opravit alespoň něco málo z toho, co zbylo po 40 letech vlády komunismu. V mé práci vycházím především z originálních písemných pramenů, dále z ústních výpovědí žijících pamětníků. V první části se zaměřím na historii rodu Bubna-Litic, přiblížím především nejvýznamnější členy této rozvětvené rodiny. Samostatná stručná kapitola bude věnována Mikuláši Bubnu z Litic, někdejšímu protektorátnímu ministru zemědělství, otci Adama Bubna z Litic. Životy těchto dvou posledně jmenovaných byly nejvíce poznamenány turbulentními událostmi dvacátého století.

Z metodologického hlediska se nejedná o čistě pozitivistické dílo, spíše bych ho zařadila do sféry sociálních dějin a orální historie. Zachycení osobních výpovědí ještě žijících potomků je velmi důležité pro zachování paměti národa, jejich příběh je dokladem toho, že i po ztrátě životních jistot se dá vstát a jít dál, začít někde jinde. Lze toho dosáhnout usilovnou prací. Doba komunismu a postkomunismu nebyla šlechtě nakloněna, oni však přesto vytrvali a snažili se z rodového dědictví zachránit, co se dalo. Adama Bubna-Litic osud zaval až do Austrálie, kde žil necelých 40 let. V již důchodovém věku se vrátil zpět do Čech, kde musel vyvinout značné úsilí, aby dostal zabavený majetek zpět. Dosavadní zpracování osobních vzpomínek v praxi není všeobecně rozšířeným jevem. Generace pamatující si události 20. století pomalu vymírá. Cílem tedy je podat obraz Adama Bubna-Litic v celé jeho plastičnosti. Neuvádím zde pouze výčet dosažených met, či holých faktů. Každý člověk se v určité době potýká s určitými fenomény doby. Žije-li ve své zemi, má podporu širší rodiny. Ovšem emigrant se ocitne najednou sám uprostřed neznámé země.

Musí se vyrovnat s kulturními rozdíly, jazykovou bariérou, nedostatkem finančních prostředků, jinými právními normami a v neposlední řadě jiným právním systémem. Po 40 letech zvykání si a přizpůsobování se jinému systému je opět nelehké nalézt svou vlast, která se ale nachází v úplně jiném stavu, kdy společnost byla přeorientována na jiné myšlení, tradiční hodnoty byly jaksí upozaděny či zcela vymýceny. Návrat po dvougenerační výměně nebyl vůbec idylický, po počáteční euforii nastalo vystřízlivění. Adam se vrátil se do země, kde se demokracie teprve rodila, kde zejména na venkově stále platilo heslo: kdo nekrade, okrádá svou rodinu. Doznívala éra socialismu.

V závěru mé práce se tedy zhodnotím, zrekapituluji jeden výjimečný lidský život na pozadí turbulentních událostí 20. století.

Nakolik mu jeho původ, výchova byly v životě nápomocné a nakolik mu tyto okolnosti byly překážkou? A jak to bude s pokračováním rodu a hospodařením na restituovaném majetku dále? Mělo smysl se vracet?

1 Šlechta jako sociální vrstva, její role po vzniku ČSR, pozemkové reformy

Chceme-li pochopit historický význam sociální skupiny, která se nazývá šlechtou, vraťme se do počátků hustějšího osidlování území českého království a vytvoření státního celku, které se datují zhruba do 9. století našeho letopočtu. Panovník se tehdy obklopoval skupinou svých věrných služebníků, spolubojovníků, rytířů, které za jejich věrnost povyšoval do privilegovaného stavu a uděloval jim v léno půdu, kterou mohli obhospodařovat a vládnout lidu na této půdě usazeném. Tito první šlechtetní pánové stavěli první nedobytné hrady, byli nebo nebyli loajální k panovníkovi, pokud byli či prokázali mimořádné schopnosti, sloužili věrně, byli povyšováni do vyšších pater společenského žebříčku, zastávali významné funkce. Především vládli na svém území, za které cítili zodpovědnost, starali se, aby toto území prosperovalo. Jelikož měli prostředky, mohli cestovat, přiváželi do země moderní vynálezy, také poznatky o světě, vždy udržovali kontakty s příbuznými po celé Evropě. Museli proto hovořit několika jazyky, být cvičeni ve zbrani, museli se vzdělávat. V 19. století začínali podnikat.

Do konce I. světové války šlechta v Československu vlastnila až 1/3 pozemků. Společenské klima po roce 1918 se ale změnilo. V Evropě probíhala od konce 18. století průmyslová revoluce, která nabrala obrátky ve století devatenáctém. Vznikla nová společenská vrstva – buržoazie, obchodníci. V roce 1917 došlo v Rusku k bolševickému

převratu, který znamenal znárodnění veškerého soukromého majetku. Po založení československého státu v roce 1918 se i u nás tedy začaly měnit majetkové a společenské poměry. Jak v Rakousku, tak i u nás šlechta ztratila své privilegované postavení. Dostala zákaz užívání svých titulů. Československá vláda pod tlakem mezinárodních událostí uzákonila pozemkovou reformu.

Pan Zdeněk Karfík ve své rigorózní práci podrobně popisuje průběh pozemkové reformy, která, jak tvrdí, byla překvapivě rychle schválena a byla také již součástí prohlášení T. G. Masaryka ve Washingtonské deklaraci před vznikem Československa.¹ Jak dále uvádí, pozemková reforma se neuskutečňovala pouze v Československu, ale byla realizována i v dalších 12 evropských státech, a to v Bulharsku, Estonsku, Finsku, Jugoslávii, Litvě, Lotyšsku, Maďarsku, Německu, Polsku, Rakousku, Rumunsku a Řecku. Základní myšlenkou pozemkové reformy bylo převést část velkostatkářské půdy na střední a malé vlastníky. Zdeněk Karfík hodnotí rozhodnutí o parcelaci velkostatků a rozdělení půdy mezi větší počet soukromých vlastníků jako nešťastné řešení a již počátkem dvacátých let byla tato první pozemková reforma kritizována. První pozemková reforma byla dle Karfíka uskutečněna za náhradu: „...*Náhradou za převzatý pozemkový majetek jest cena jeho vyplývající z průměru cen codilovaných v letech 1913 – 1915 při prodeji statků z volné ruky v rozloze přes 100 ha. Podle paragrafu 57 za převzaté živé a mrtvé zařízení povinen jest pozemkový úřad zaplatiti vlastníku jeho obecnou cenu v době převzetí hotovými penězi,...*“²

Jak dalece se I. pozemková reforma dotkla rodiny Bubnů? Došlo k rozdělení revíru, část lesů a polností byly zabrány státem.

V roce 1948 se začala realizovat II. pozemková reforma, kdy byl šlechtě zabrán již veškerý majetek. Náhrady dle Karfíka nikdy proplaceny nebyly, i když sice zákon obsahoval zmocnění pro vydání náhradového předpisu, ale nikdy k tomu nedošlo, tj. nebyl vydán náhradový předpis.

Dodnes se vedou polemiky o tom, zda byla pozemková reforma správným krokem. Celá problematika je velmi komplexní. Politické špičky se obávaly velkých

¹ KARFÍK, Zdeněk. *Změny vlastnických vztahů k půdě v Čechách po roce 1918*. Praha: Karlova Univerzita, 2009, s. 29.

² Tamtéž.

sociálních bouří ze strany rolníků, bezzemků, dělníků. Ale v Československu, jak píše Karfík, měla reforma ještě jiný cíl, totiž podlomení hospodářské a tím i politické moci velkostatkářů a naopak posílení agrární buržoazie. V českých zemích připadlo 70,7 % veškerých zemědělských závodů na malé výměry do 2 ha, zatímco 236 velkostatků o výměře nad 2000 ha vlastnilo 27,71 % půdy.³

Co se týče sociálně-kulturního klimatu krátce po vzniku československého státu, historička Šárka Kuchtová vysvětluje, že nacionalistické hlasy volaly po odčinění Bílé Hory, kdy cizácká šlechta zabrala majetky protestantských rodů, trochu zapomínajíc, že české šlechtické rodiny přispěly notně k myšlence národního obrození. Pozemková reforma se ovšem dotkla všech šlechtických rodin. Šlechta také nemohla zastávat funkce ve státním sektoru ani v armádě.⁴

2 Rod Bubnů - stručná historie

Rod Bubnů je jednou z nejstarších českých šlechtických rodin. Původně česká vladýcká rodina Pánů z Bubna pocházela pravděpodobně z Plzeňska. Jejich rodinným sídlem mohl být hrad Buben (jeho zřícenina leží asi 20 km západně od Plzně). Na webových stránkách zámku Doudleby se uvádí, že první písemná zmínka pochází z let 1388-1392, váže se k osobě Stacha z Bubna, který byl v letech 1388-1392 purkrabím na hradě Potštejn ve východních Čechách.⁵

Petr Mašek vysvětluje, kde se vzal přídomek „z Litic“. Bubnové zakoupili roku 1562 litické panství se středověkým hradem Litice, dále Doudleby nad Orlicí a Žamberk, v roce 1575 zakoupili také městečko Horní Jelení, kde roku 1602 nechali vystavět renesanční kostel.⁶

³ Tamtéž.

⁴ KUCHTOVÁ, Šárka, *Jak šlechta v Čechách přišla o půdu* [online]. Pardubice: Český Rozhlas, aktualizováno 13.11.2020 [cit. 2020-11-13]. Dostupný z [www: < https://pardubice.rozhlas.cz/jak-slechta-v-cechach-prisla-o-pudu-6029894 >](https://pardubice.rozhlas.cz/jak-slechta-v-cechach-prisla-o-pudu-6029894).

⁵ ZÁMEK DOUDLEBY. Historie [online]. aktualizováno 10.11.2020 [cit. 2020-11-13]. Dostupný z <http://www.zamek-doudleby.cz/cs/historie/pani-z-bubna-historie-rodu.html>.

⁶ MAŠEK, Petr. *Modrá krev a šlechtické rody*. Praha: Mladá fronta, 2003, s. 56.

Do hraběcího stavu byli Bubnové povýšeni v roce 1644. Jedním z nejvýznamnějších členů rodu byl Ferdinand Antonín, který prokázal velkou statečnost během napoleonských válek. Je po něm dokonce pojmenována pasáž v Ženevě. Bojoval v bitvě u Lipska a za statečnost byl vyznamenán řádem Marie Terezie přímo na bojišti.⁷ Potomkem Bubnů je také belgická královna.⁸

Rod se během staletí rozdělil na několik větví, jejichž potomci dodnes žijí, povětšinou v cizině. Adam Vít Bubna-Litic pochází z mladší Michaelovy větve, která se rozdělila v 19. století. Tehdy rodina také přišla o část svých statků, o hrad Litice, o žamberecké panství a přesídlila do Jelení a na zámek v Doudlebách. Život zde ovšem na začátku nebyl nijak jednoduchý, jelikož zámek byl postaven jako lovecké sídlo využívané pouze přechodně - většinou pány. Adamův dědeček Michael se narodil v roce 1864 a žil na zámku v Doudlebách až do roku 1849. Rodina obhospodařovala rodinný fideikomis, vlastnili lesy, louky, pole, postavili cihelnu, lihovar, dokonce jednu z prvních elektráren.

3 Mikuláš Bubna-Litic

Mikuláš Bubna-Litic, Adamův otec, se narodil 14. 6. v roce 1897, Michaelovi Bubna-Litic (1864-1949) a Eleonoře Strassoldo (1872-1935).⁹

Jako ostatní velkostatkáři, i Mikuláš byl v opozici proti straně agrárníků, která prosazovala pozemkovou reformu. Mluvil plynule německy i česky. Byl ministrem zemědělství v protektorátní vládě.

V Archivu bezpečnostních složek je zaprotokolována výpověď Mikuáše z doby jeho zadržení. Po II. světové válce strávil ve vazbě několik měsíců, byl opakovaně vyslýchán. Nakonec nebyl shledán vinným, neprokázalo se, že byl členem Vlajky. Byl zatčen 14. 5. 1945 a byl ve vazbě krajského trestního soudu na Pankráci.

Na úvodní stránce spisu stojí: „*Ministerstvu vnitra (k rukám p.Dr. Zdeňka Tomana)*“

⁷ Tamtéž.

⁸ Viz obrazová příloha č. 1.

⁹ Strassoldo je starý friaulský rod, známý již koncem 12. století. Rodina žila hlavně v Rakousku a Itálii. Hrabě Leopold (1739-1809) vlastnil Měcholupy u Klatov a několik příslušnic rodu bylo kapituláčkami ústavů šlechtičen v Praze a Brně.

*Věc: Mikuláš Bubna-Litic, býv. ministr zemědělství, narozen 14. 6. 1897 v Doudlebách n/Orlicí, posledně bytem v Praze IV., Jilská 1 - trestní oznámení ve smyslu paragrafu 2, dekretu presidenta republiky ze dne 19. 6. 1945 o Národním soudu. V příloze zasílám opis trestního oznámení, podaného proti Mikuláši Bubnovi dne 21. 3. 1946 národnímu prokurátorovi.*¹⁰

V protokolu je stručně shrnut jeho dosavadní život: „...Mikuláš Bubna, syn Michaela, fidičiáře svěřeneckých panství Doudleby - Horní Jelení, vychodil českou obecnou školu v Doudlebech, pět tříd Českého akademického gymnasia v Praze a sextu a septimu Českého gymnasia na Malé Straně. V r. 1915 byl odveden a v říjnu téhož roku narukoval k 8. dragounskému pluku v Pardubicích. V této době také složil takzvanou doplňovací zkoušku maturitní. V r. 1916, na základě operace středního ucha, byl propuštěn z vojny a nastoupil místo jako polní adjunkt u svého otce na velkostatku v Doudlebech. Tuto funkci vykonával až do konce roku 1917. V r. 1918 stal se revírníkem revíru Doudleby, kteroužto funkci vykonával až do r. 1930, kdy byl revír na základě pozemkové reformy rozdělen. Od r. 1930 do r. 1935 byl členem správní rady sanatoria pro plicní choroby v Semmeringu, jehož největším akcionářem byl jeho tchán MUDr. Hansy, s jehož dcerou Markétou se Bubna oženil 9. 11. 1926. V r. 1935 převzal jako vedoucí úředník velkostatek Horní Jelení. Dne 3. 2. 1940 stal se ministrem zemědělství a tuto funkci vykonával do 19. 1. 1942. Dne 19. 1. 1942 nastoupil opět funkci vedoucího úředníka velkostatku Horní Jelení a tuto funkci vykonával až do svého zajištění dne 14. 5. 1945.

*Bubna nebyl organizován nikdy u žádné politické strany a také se nijak politické činnosti nevěnoval. Byl členem a předsedou Golf-clubu v Praze, členem Československého motoklubu, čestným předsedou Sportovního klubu Doudleby, členem Barokního spolku, čestným členem československé rytířské (přeškrtnuto) myslivecké jednoty a členem Rodopisné jednoty.*¹¹

Za povšimnutí stojí fakt, že na zámek Doudleby už tehdy zajížděli turisté a stát dával subvence na opravu cenných památek. Jak se můžeme dočíst na webových stránkách Národního památkového ústavu, byla v rakouské monarchii zřízena císařským rozhodnutím z 31. prosince 1850 Centrální komise pro výzkum a zachování stavebních

¹⁰ Archiv bezpečnostních složek (dále ABS), odbor T/MV, fond 300, Sign: 300-19-3, s.1.

¹¹ Tamtéž, s. 2.

památek. V Čechách působila do roku 1918, kdy její činnost převzal Státní památkový úřad; poté byl 1. 4. 1920 zřízen samostatný Státní památkový úřad pro Moravu a Slezsko se sídlem v Brně.¹² I o tomto se zmiňuje Mikuláš Bubna-Litic v protokolu: „...*Po celou dobu mého ministrování i potom držel jsem se zásady, že od Němců nepřijmu a také nebudu žádati něco ve svůj prospěch. Jako jeden důkaz uvádím záležitost spojenou s restaurací zámku Doudleby. Tento zámek je stavěn v r. 1591 a v mírových dobách je cílem českých turistů, neboť můj předek Heřman z BUBNA, polní maršálek a diplomat, po zkušenostech ze svých cest po Itálii a Africe, vystavěl tento zámek, který je historicky cenný.*

Udržování tohoto zámku vyžaduje značných nákladů. Již dlouho před válkou jsme jednali s památkovým úřadem v Praze o pomoc nutných restauračních prací. Památkový úřad to tehdy nemohl poskytnouti pro svůj poměrně malý rozpočet. Ministerstvo školství v době okupace zvýšilo značně finanční prostředky památkového úřadu, a mohl jsem jistě, jako ministr, docílit uskutečnění nutných restauračních prací. Nechtěl jsem však jako člen vlády žádat o subvenci a proto žádal jsem o to až po ukončení doby mého ministrování. Věci restaurační jsem projednal s Dr. Vagnerem, šéfem památkového úřadu a když mně potom tento řekl, že chci-li, aby prostředky státem na tuto restauraci povolené byly zvýšeny, musím tuto věc projednat s jeho německým šéfem, prohlásil jsem, že to dělat nebudu a že raději doplatím rozdíl mezi subvencí povolenou a nutným zvýšením z našich prostředků, než abych od Němců něco žádal. Tak se také stalo...“¹³

Mikuláš Bubna Litic nakonec nebyl shledán vinným, byl propuštěn. Rozhodně toto období zanechalo stopy na jeho zdraví a pravděpodobně tato zkušenost byla důvodem k emigraci. Mikuláš v protokolu popisuje, jak se dozvěděl, že bude ministrem:

„...Krátko po útěku ministra zemědělství Feirabenda do zahraničí, měl ministerský předseda gen. Eliáš s Dr. Havelkou, tehdejším ministrem dopravy, a Dr. Masaříkem, min. radou, dvě porady za účelem rozhodnutí, koho navrhnouti za nového ministra zemědělství. Při první této poradě byla prý stanovena zásada, že ministrem zemědělství nemá býti poprvé v historii příslušník agrární strany a že to má býti spolehlivý Čech. Při tom bylo prý také dohodnuto, aby to byl některý český šlechtic, jednak proto, že

¹² NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. Historie [online]. aktualizováno 14.11.2020 [cit. 2020-11-13]. Dostupný z < <https://www.npu.cz/historie-npu>>.

¹³ Archiv bezpečnostních složek (dále ABS), odbor T/MV, fond 300, Sign: 300-19-3, s. 59.

by takového jmenování vyvolalo menší obtíže u Neuratha, jednak, že by snáze odolával stranickému tlaku agrárních organizací. Bubna sám ve svém protokole na str. 4, odst. 4 tvrdí, že asi kolem 1. 2. 1940 odpoledne, když seděl v Doudlebech ve společnosti svých bratranců Egona a Otíka Kolovratů, byl telefonicky vyrozuměn leg. radou Dr. Víškem, že Dr. Hácha ho jmenoval ministrem zemědělství. Bubna prý to pokládal za žert, jelikož v této době neznal ani Háchu ani jiného politika kromě Dr. Havelky, s nímž se seznámil v r. 1939 prostřednictvím Dr. Vaňka, s nímž tehdy projednával prý otázku nějaké spojky mezi protektorátní vládou a českými politiky v Londýně. Druhý den Dr. Víšek přijel osobně k Bubnovi do Doudleb a ptal se ho, zda funkci ministra přijímá.

Odpověděl mu, že tuto funkci by zásadně přijal, že však své konečné rozhodnutí činí závislým na souhlasu Františka Kinského z Kostelce nad Orlicí a Zdeňka Kolovrata z Rychnova nad Kněžnou. Poradil se prý pak s Kinským, který souhlasil s převzetím úřadu ministra zemědělství s podmínkou, že Bubna nebude déle ministrem, jakmile by zjistil, že nebude moci s dobrým svědomím srovnati tuto funkci se svou ctí jako český šlechtic a vyslovil při tom obavy, aby Bubna neblamoval českou šlechtu, jelikož není ani politikem, ani úředníkem. Zdeněk Kolowrat mu řekl prý totéž. Mezitím však byla vydána již rozhlasem zpráva, že Hácha ho jmenoval ministrem zemědělství.

Kromě toho Bubna ve svém protokole na s. 5, odst. 4 tvrdí, že Dr. Vaněk se mu přiznal, že to byl on, který chtěl, aby se stal Bubna ministrem...¹⁴

Z protokolu uvedu poslední citaci, a to z toho důvodu, že považuji tento pramen za velmi cenný, jeho interpretací by se ztratila autentičnost: „... O jeho chování a charakteru podle výpovědi svědků lze říci toto: K podřízeným v ministerstvu zemědělství choval se z počátku velkopansky, později se však přizpůsobil a jednal přátelsky. Byl šéfem uznalým, vlídného a uhlazeného chování, nábožensky založeného, který nepatřil k stoupencům agrární strany (Protokol Ing. Váшы, Dr. Soukupa, Dr. Dvořáka, Dr. Pedála, Jana Škramovského).

Své české smýšlení a nepřátelský postoj vůči Němcům dával najevo, zájmy české hájil a byl pokládán u svých podřízených za nejstatečnějšího ministra protektorátní vlády. Z 31 svědků, zde vyslechnutých, pouze jeden a to Dr. Jaroslav Mrkvička, t. č. zajištěný, vyjadřuje se o Bubnovi nepříznivě a to jako o slabochovi a loutce v rukou

¹⁴ Tamtéž, s. 5.

pověřence pro výživu u římského protektora, obviňuje Bubnu z činů proti českým zájmům. Tato výpověď je však vyvrácena výpovědi Dr. Pedála... “¹⁵

Byla to doba velmi složitá, Mikuláš Bubna dále ve svém protokolu popisuje vztahy ve vládě, odůvodňuje své kroky a rozhodnutí. Toto téma samotné by vydalo na samostatnou práci, ostatně jedna publikace již byla vydána, osobností Mikuláše Bubna-Litic se podrobně zabývá ve své práci Dita Jelínková i Monika Lechmanová, jak píše také v úvodu. Mikuláš v protokolu uvádí, že se rozhodl z vlády odejít i z osobních důvodů, jeho plat činil prý pouze 7000,- Korun, ve válečné době statek neprosperoval ideálně, jeho otec už byl velmi starý. Jeho nejlepší přítel dr. Vaněk, který ho doporučil na pozici ministra, byl popraven krátce po Eliášově zatčení. Dcera dr. Vaňka se po roce 1989 stala Adamovou životní partnerkou, o tom se podrobně rozepisují níže. Mikuláš Bubna-Litic nebyl pravděpodobně pro gestapo zajímavý. Po podání demise byl zadržen pouze na jeden den. Mikuláš byl členem odboje, což popisuje obsírně ve výše citovaném protokolu. Měl ale i přátele v uměleckých kruzích, někdy také těch kontroverzních. Ve spise Lídy Barové je uveden jako člen vlády, se kterým se stýkala.¹⁶ Sám Bubna tvrdí, že také v odboji spolupracoval s Eliškou Junkovou, slavnou emancipovanou ženou, naší první automobilovou závodnicí, a to zejména v posledních dnech války.

Rodina bydlela v Ječné ulici před válkou, během války v ulici Jiřské na Hradčanech a po válce na dnešním Rašínově nábřeží 2.

4 Adam Bubna-Litic

O rodinném zázemí, ve kterém vyrůstal i Adam, jeho syn David vypráví: „...Rodině se ve dvacátých letech nedařilo příliš dobře, částečně kvůli pozemkovým reformám. Dalším problémem prý bylo zaměstnat kvalifikované lidi. Na Pardubicku jich prý moc nebylo, prokazatelně přijížděli dělníci ze Slovenska na sezónní práce. V knihovně bylo hodně knih o zemědělství. Četli i romantiky, např. Schillera. Můj prapradědeček se také účastnil výpravy do Egypta... “¹⁷

¹⁵ Tamtéž, s. 2 - 3.

¹⁶ ABS, odbor T/MV, fond 2M, Sign: 2M 13917, s 1.

¹⁷ Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

4.1 Dětství a mládí v Doudlebech

Adam byl prvorozeným synem Mikuláše Bubna-Litic a jeho ženy Margarethe, roz. Hansy. Narodil se 14. srpna 1927 v Semmeringu, v Rakousku. Prvních 20 měsíců prožil v Rakousku, dětství strávil převážně na zámku v Doudlebech, na prázdniny jezdili pravidelně k babičce a dědečkovi z matčiny strany, do sanatoria v Semmeringu.¹⁸ Jeho sestra Eleonora popisuje tyto pobyty takto: „...V létě často přijely na Semmering i děti mamičiny sestry, tety Pauly, a to bylo pro nás děti radostné. Můj bratranec Petr a já jsme byli ti hodní a dovedli jsme si spolu hrát tiše i několik hodin. Zato sestřenice Andrea a Adam byly děti, se kterými byla neustále nějaká svízele. Když právě nezlobili, což bylo výjimečné, tak si hned rozbili koleno či loket, anebo mlčeli, protože kuli nové pikle. S Adamem jsem se neustále hašteřila, pořád jsem ho chtěla převychovat, neměla jsem pochopení pro jeho výstřelky. Kazila jsem mu hry. Rakouská babička měla pro Adama pochopení. Sama, jak vyprávěla, jako dítě také zlobila a celý život byla ohromně veselá, zábavná, ale také panovačná. Myslím, že to s ní dědeček neměl moc lehké, a maminka mi často vyprávěla, jak trpěla jejím rozhodným, nekompromisním jednáním. Ale babička měla respekt, humor a výbornou paměť. Dědeček byl lékařem a babička byla pravá Vídeňka...“¹⁹ Patrick, Adamův nevlastní bratr, k tomu dodává: „...hodně prý mluvil o Semmeringu, kde žil v letních měsících s babičkou a dědečkem, tam to měl rád...“²⁰

Dále paní Eleonora popisuje zámek Doudleby jako idylické místo, i když nebylo v té době příliš moderně zařízeno. Maminka Adama a Lore (Eleonora) si nemohla dlouho zvyknout na život na malém městě a když bylo Adamovi 9,5 roku, odešli do Prahy. Adam ve svém životopise uvádí, že první 4 roky navštěvoval Obecnou školu v Doudlebách nad Orlicí, pátý ročník chodil do školy u sv. Voršily v Praze, do reálky v Ječné ulici, kde rodina i bydlela, poté se ovšem vrátil do Doudleb a pokračoval na Reálném Gymnasiu v Kostelci nad Orlicí. Maturoval v roce 1946. V témže roce začal studovat na Vysoké škole architekturu a stavebnictví při Vysoké škole technické v Praze Dejvicích. Tam ovšem setrval pouze rok, v roce 1947 se zapsal na Právnickou fakultu Karlovy univerzity.²¹

¹⁸ Viz obrazová příloha č. 2.

¹⁹ DUJKOVÁ, E., *Vzpomínání. Doudleby nad Orlicí: Zámek Doudleby nad Orlicí*, 2014. s. 8 – 9.

²⁰ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Patrick vedla dle 16.7.2020 Jitka Šimková.

²¹ Soukromý archiv BUBNA-LITIC, Adam. Životopis.

·Do svého pozdního věku se potom stýkal se spolužáky z gymnázia, po celou dobu jeho pobytu v Austrálii s nimi byl v písemném kontaktu. V jeho osobní korespondenci jsem našla vzpomínku jedné spolužačky, která Adamovi v dopise připomíná jednu událost z válečného období: „... Na sjezdu se dávalo také k lepšímu, jak jsi zachránil čest třídy před německým inspektorem Wernerem, který ve válce byl postrachem českých škol. Pamatuješ, jak jsi odvážně tvrdil, že Tvoje matka je Češka, i když česky moc neumí? Božena Štíbrová tenkrát přestala strachy dýchat a my ani nedutali, jemu však Tvé chování zaimponovalo a vše dobře dopadlo. A nebo starý Karpíšek, když už se rozčilil ad maximum, začal poskakovat a prskat a vykřikovat: „eh. Brbna, kdyby Váš p. otec byl kníže pán, tak před Váma napliju!“ Ach jo, kde že jsou ty časy bezstarostného mládí, když jsme chodili v 6 do kina Ty s Marunou, Marta s Mirkem Zel a já s Poetou...“²² Nebo dopis jiné spolužačky z roku 1972, jmenovala se Jitka, udržovala s ním kontakt až do doby jeho návratu, poté se i setkali: „...Tvůj dopis četlo mnoho lidí a každý s velkým zájmem. Já sama jsem ho pomocí kopíráku opsala 12x a poslala po spolužácích s tím, aby starý a veselý Adam, který nezkaží nikdy žádnou legraci a všichni Tě obdivujeme, jak jsi se vypracoval...pamatuješ, jak jsme v Potštejně havarovali spolu na kole?...“²³

·Během nacistické okupace, mezi lety 1938 - 1945 tedy Adam žil v Doudlebech, měl na tuto dobu nemálo vzpomínek, které mu utkvěly v paměti. Jeho syn David vypráví: „... Teprve až když jsem přijel do Čech jsem si uvědomil, že mu bylo jen 13, když Němci zaútočili. To určitě zbarvilo jeho vzpomínky a určitě to změnilo jeho život, ale myslím, že potom se všechno změnilo, což je potvrzené v knize jeho sestry...“²⁴ Dominik k tomu dodává: „... O druhé světové válce říkal, že na konci války, když Češi vyháněli Němce, jemu bylo 18, vzal zbraň a postavil se na obranu Němců, Češi se k nim chovali hrozně...“²⁵ Dále David vzpomíná: „...Za války mluvil německy tak dobře, že Němci, vojáci sloužící v Doudlebách si nemysleli, že byl Čechem. Myslím, že se s nimi také scházel a oni se mu svěřili, že byli zbaveni iluzí o válce. On tedy sympatizoval s těmi, kteří nebyli nacisty, ale jen vojáci, a dle něho byli oběťmi historie. A myslím, že mi vyprávěl o zkušenostech německých vojáků na ruské frontě a ti byli úplně šokovaní jatkami Rusů, dlouho na frontě nezůstali a on mluvil s těmi, kteří v úplně zimě drželi zmrzlé ruce na spoušti, střílející na Rusy, dokud z toho

²² Tamtéž.

²³ Tamtéž.

²⁴ Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

²⁵ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Dominik vedla dne 13. 7. 2020 Jitka Šimková.

nezešíleli, nemohli dále střílet a byli posláni na zotavenou do Doudleb. To ve mně zůstalo...“²⁶

Ovšem zpět k etapě raného dětství, David si též vybavuje:

„...Nemluvil o svém dětství, kromě toho, že měl rád lov. Naučil se střílet ve svém raném věku, byl v tom velmi dobrý. Jeho rodiče byli často v Praze, hodně času strávil se svou sestrou, starali se o ně služební. Ale na zámku žili také jeho prarodiče, čili nebyl tak izolovaný, jak jsem si původně myslel. Jeho vychovatelkou byla Agnes Dalbou, byla to žena z Dánska, která mluvila anglicky. Strávila u rodiny několik let. Měli několik vychovatelů, ale tato žena byla ta, kterou měl rád. Setkal jsem se s ní, když mě maminka vzala do Čech v prosinci roku 1976. Adam mluvil o své střední škole, kde měl hodně přátel, myslím, že byl dobrým studentem, ale nestudoval příliš pilně, určitě neexceloval. A myslím, že nebyl velmi disciplinovaný...“²⁷

Co se týče vztahu s rodiči, David dále popisuje: *„...Můj otec mluvil velmi málo o svém dětství. Měl jsem dojem, že měl složitý vztah s otcem, ale jeho vztah s matkou byl lepší. Jeho výchova byla přísná. Vytušil jsem, že otec měl moc nad služebníky a že si dělal věci po svém. A když to nešlo, byl permanentně rozzlobený. Služebné se ho báli. Byl tedy svobodný v tom, co chtěl a věděl, jak toho dosáhnout, protože byl chytrý. Pamatuji si, že měli auto, Bugatti, což dával Adam vždy k dobrému ve společnosti. Ve srovnání s americkými auty, které tehdy byly k mání v Austrálii, Bugatti bylo lepší...“²⁸*

Léta dospívání tedy pro Adama byla plná zvrátů, silných zážitků z dob válečných. Když mu bylo 19 let, zemřela mu maminka - 16. 5. 1946.²⁹ Adam prý hodně vzpomínal na svou matku Margaret rozenou Hansy, dle Patricka tam nebyla z její strany láska. Byla zaměstnána politikou a hodně pobývala v Praze, zatímco Adam studoval později v Doudlebech. Lore, Adamova sestra, měla k matce pravděpodobně bližší vztah. Ve své životopisné knize píše, že si s maminkou byly blízké zvláště před její předčasnou smrtí, kdy hodně pobývala v nemocnici, zatímco jejich otec byl ve vyšetřovací vazbě. Ten přijel na pohřeb v doprovodu policie. Lore píše: *„...Byla pochována ve svých krásných dlouhých, „zlatých“ šatech. Adam (19 let) vše kolem pohřbu zorganizoval na jedničku. Dodnes ho za to obdivuji. Kaple byla potažena černou látkou, hudba připravena, jídlo asi pro padesát*

²⁶ Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Viz obrazová příloha č. 4.

osob, možná i více. Vždyť z Prahy přijel do Doudleb celý autobus. Adam se choval vybraně a staral se o všechno včetně hostů...“³⁰ Po válce zdál se být život opět veselejší, Adam miloval jazzovou hudbu. Dle Patrika to prý byl také protest proti nacismu. Aktivně též hrál na kytaru, prý i v pražském jazz bandu. Bydlel v té době se svou sestrou na nynějším Rašínově nábřeží č.p. 2. Potom ovšem přišel rok 1948, rok, kdy došlo v Československu ke komunistickému převratu. Adamův otec, Mikuláš Bubna-Litic, rozhodně nebyl nakloněn komunistickému režimu. Již těsně po válce začalo znárodnování velkých podniků. Rodu Bubnů se netýkala konfiskace půdy z důvodů kolaborace s okupanty. Jak je výše uvedeno, Mikuláš Bubna-Litic byl shledán zcela nevinným.

5 Odchod pánů Bubnů do emigrace

5.1 Rakousko

Původně měla emigrovat celá rodina, Eleonore se ovšem rozhodla zůstat, navzdory vůli svého manžela. Ten tedy alespoň Mikulášovi a Adamovi k přechodu hranic dopomohl, údajně je doprovázel až na hranici. Přechod prý proběhl hladce, jak píše Adam a tvrdí David, štěstí stálo na jejich straně. Mikuláš a Adam vyhledali pomoc příbuzných, předtím však byli internováni v tábore pro uprchlíky v Kapfenbergu.³¹

Jak se uvádí v protokolu Mezinárodní organizace pro uprchlíky, Mikuláš Bubna-Litic měl v Rakousku příbuzné. Konkrétně se po přechodu státních hranic ubytoval u své sestry, hraběnky z Attems, v rakouském městečku Kindberg č. 116. Píše se zde též, že jeho syn Adam byl přijat australskou misí v Salzburgu a plánuje opustit Rakousko dne 20. 4. 1950.³² Adam byl přihlášen na stejné adrese. 23. 9. 1949 byl poslán do Salzburgu. V témže protokolu se dále uvádí, že Adam se bude snažit získat povolení k pobytu pro svého

³⁰ DUJKOVÁ, E. , *Vzpomínání. Doudleby nad Orlicí: Zámek Doudleby nad Orlicí*, 2014, s. 35.

³¹ Viz obrazová příloha č. 5.

³²AROLSEN ARCHIVES [online]. *Bad Arolsen* [cit. 2020-11-13], Sign. 1698000. Dostupný z <https://collections.arolsen-archives.org/archive/80585366/?p=1&s=bubna%20litic&doc_id=80585367>.

otce, který se bude snažit ho následovat, jakmile to bude možné. Neměl zájem o žádný jiný stát. Jak ale následující řádky ukáží, věci se odehrály jiným způsobem, než bylo zamýšleno.

Krajské velitelství státní bezpečnosti v Praze, oddílu Stb II. dalo dne 9. 3. 1949 pokyn k došetření, přímému vyřízení a podání trestního oznámení pro ilegální útěk do zahraničí.³³ Ještě v roce 1957 Státní bezpečnost žádala o Adamovu lustraci.³⁴

5.2 Austrálie, dopisy Adama otci

Adam se tedy vypravil do Austrálie. Spolu s ním vycestovávali mnozí, kteří se rozhodli pod tlakem politických událostí opustit Československou republiku, mezi pasažéry na lodi byli také občané z pobaltských zemí.³⁵

O jeho pobytu v Austrálii se dozvídáme z dopisů otci, dopisů přátelům v ČSR, z jeho osobních vzpomínek publikovaných v tisku po jeho návratu, z jeho osobního archívu, kde si uchovával různé dokumenty, životopisy a v neposlední řadě ze vzpomínek jeho synů a australských přátel, kteří se s ním v Austrálii potkávali. V prvních letech po příjezdu do Austrálie se snažil vybudovat kariéru. Byl z rodiny navyklý, že by měl hospodařit, tedy chtěl začít podnikat. Jelikož bylo rodinnou tradicí obchodovat se dřevem, nejprve zamýšlel dovážet dřevo. 4. července 1950 doplul do Austrálie.³⁶ Usadil se v západní části Austrálie, v Perthu. Později se přestěhoval do města Freemantle, které popisuje jako příjemnější pro život. Aby si vydělal na živobytí, našel si zaměstnání jako řidič autobusu. S otcem udržoval kontakt, od roku 1951 do jeho smrti v roce 1954 si psali každý měsíc, převážně v německém jazyce. V jeho dopisech můžeme vyčíst, že jeho vztah s otcem byl vřelý, otec o něj měl velkou starost. Také nad ním držel ochrannou ruku, snažil se ho vést, dávat mu laskavé rady, co je v životě důležité, jaké charakterové vlastnosti, jaké zásady, jak má rozpoznat dobro od zla, jak nezhálet, jak se má k životu jako takovému postavit. Pevně doufal, že se ještě setkají, plánoval, že se možná s novou rodinou za Adamem odstěhuje do Austrálie. Bohužel se tak již nestalo, jelikož Adamův otec zemřel v roce 1954. S novou ženou - Marií Malburg, měl ještě dva syny Patricka a Jana Jindřicha. Úryvky korespondence nebo celé dopisy hovoří za vše, proto je zde cituji, mou interpretací by ztratily na své autenticitě. Pojednávají o složité

³³ Viz obrazová příloha č. 6.

³⁴ ABS, fond T/MV, T- 1748, karton TN-19-3.

³⁵ Viz obrazová příloha č. 7.

³⁶ Viz obrazová příloha č. 8.

situaci v Evropě, o dobré ekonomické situaci v Austrálii, která nebyla přímo zasažena druhou světovou válkou. Zde tedy již citace:

„...Freemantle, 29. 4. 1951

Milý papá,

Děkuji za Tvůj dopis z 9. 4. 1951, který jsem dostal před pár dny a pospíchám, abych Ti při první příležitosti odpověděl.

Podle Tvých rad jsem udělal nutné průzkumy a udělal jsem zkušenost, že vlastně není tak důležité, jaké to zboží bude, které se sem na trh přiveze, ale za jakých podmínek firma své zboží může exportovat. Může se teď hovořit jen o iniciativní práci, protože takové věci trvají dlouho a vládnou tady úplně jiné podmínky. Například psací stroje Heete jsou levné, jsou dobrý kšeft, ale cena za transport lodí může cenu tak zvednout, že zřízení zastoupení na psací stroje se ani nevyplatí. Tak je to tady se vším. A záleží jen na té které firmě, za jakých podmínek mi sem budou zboží dodávat. Jedná se jen o dodací lhůty, ceny, kvalitu atd. Například na jedné straně jsou tady dodací lhůty, cena, kvalita atd. Na druhé straně, jak jsem již se zajímal o psací stroje, evropské firmy mi odpověděly, že si stanovují nemožné podmínky. To se mi stalo s německou firmou Juwel a ani dodnes nemohu přivést vzorové kusy (moc drahé). Proto bych Tě chtěl poprosit, kdyby jsi se mohl spojit písemně s podniky, které bys nejdříve prověřil. Pokud máme jenom písemný akademický styk, trvá vše neuvěřitelně dlouho.

Také jsem prosil Quida la Celle o nějaké tipy a s firmou Bratři Kranzové jsem již ve spojení. Jedná se o velkou papírovou továrnu v Grazu. O firmách v Grazu Ti může poreferovat Helfried Rossmanit. S vídeňskými firmami to nevypadá, Mausi by Ti určitě mohla dát nějaké tipy v Salzburgu.

Myslím, že by se daly dobře importovat kancelářské potřeby všeho druhu, i masové výrobky. Ale ne textil a luxusní zboží, ty by se tu neuchytily.

Teď dojednávám s jednou firmou v Sydney generální zastoupení pro západní Austrálii pro firmu Faber-Castel. Tato země nabízí neuvěřitelnou škálu možností, když někdo něco chce dokázat. Když je ale někdo zavedený, je to mnohem jednodušší než v Evropě, protože obchodníci jsou mnohem serióznější (mají více peněz) a kromě toho týkající se zboží ze zahraničí, není tady konkurence, a většina artiklu se v Austrálii vůbec nevyrobí...“³⁷

³⁷ Soukromý archiv BUBNA-LITIC, Adam. Neuspořádáno.

Se svou sestrou Eleonore chtěl také udržovat kontakt, obával se však cenzury, v jeho dopise dále čteme: „...*Babička mi v posledním dopise napsala velmi zajímavé zprávy od Lore a hned jsem jí odpověděl. Dopis by měl ale nejprve jít k tetě Olze a poté lodí poslán dál. Bohužel došlo k omylu a dopis šel rovnou do Badenu. Mám velké obavy, aby ten dopis neotevřela censura. Prosím proved' nutný průzkum týkající se mého dopisu babičce. Sice jsem telegrafoval do Sydney a do Říma, co se stalo s mým dopisem, což mě stálo půlku mého týdenního platu, zatím jsem ale neobdržel žádnou zprávu. Bojím se, že dopis skončil u cenzury...*“³⁸

Stále byl v kontaktu s členy jiných šlechtických rodin, kteří se povětšinou také rozhodli emigrovat. Např.: „...*O Albertovi Mensdorfovi jsem neslyšel a čekám na dopis od něho. U těch ostatních neznám adresy. Tak teď už musím končit, ještě mě čekají nějaké překlady a už je půl páté. Chtěl bych jít jednou spát před půlnocí, což se mi asi nepodaří...*“³⁹

V dopise ze 7. 7. 1951 přijímá svou odpovědnost za to, jak se mu bude v novém světě dařit, také se podrobuje sebeanalýze, jeho osobnost vyzrává:

„...Freemantle, 7. 7. 1951

Milý papá,

je mi to opravdu strašně líto, že jsem musel dostat takový dopis, který jsem od Tebe posledně obdržel. Mezitím už budeš číst můj dopis, který všechno vysvětluje a já doufám, že Tvé starosti byly neoprávněné. V životě je ale čas, kde celou dobu, kterou má člověk k dispozici, si musí vzít pro sebe. Tak se to muselo přihodit, že já pracuji od pěti hodin odpoledne do jedné hodiny v noci a mám zodpovědnost za pasažéry mého autobusu. Po ránu vstávám a věnuji se businessu. Díky bohu mi vaří malá maďarská žena, která u nás bydlí, takže si jen ustelu postel a už se o nic nemusím starat.

O cestě, po které teď jdu, nemohu dnes ještě diskutovat, protože ještě nevím, jak se všechno bude odvíjet, ale už jsem minulý týden dostal hezký šek za mou práci za minulý měsíc. Nebylo to moc, ale potěšující. V každém případě tím nic neriskuju a nebudu riskovat, dokud se nepostavím na vlastní nohy. Jsem ale zodpovědný jen sám za sebe.

Je mi často líto, když na Vás na všechny musím myslet a vím, že ode mě nemáte žádnou zprávu. Přece mi ale pomáhá myšlenka, že Vás sem všechny jednou budu

³⁸ Tamtéž.

³⁹ Tamtéž.

moci vzít, abychom se zase mohli všichni vidět. Také pro mého malého bratra tady vidím větší budoucnost a životní účel než v Evropě. Tam se člověk může vždycky vrátit. Samozřejmě si nesmím uzurpovat právo rádce.

Chci také zůstat „mužem na cestě“ a doufám, že to bude to v mých silách. Je mi jen líto, že nemůžeš vidět na vlastní oči, jak líný Adamko je najednou činný a jak všechny spolubydlící terorizuju, když nemají uklizeno. Také jsem přišel na to, že jenom vlastním příkladem lze přivést lidi tam, kde by se měli nalézat.

V žádném případě nejsem perfektní člověk, ale musel jsem hodně svých dřívějších vlastností odložit a učit se, jak používat v životě hlavu. Někdy je toho sice hodně, tam mi dává můj přítel a partner jeho pomocnou ruku, na všem se se mnou domlouvá, tam, kde je to nutné. Tak jsem si skoro jistý, že neudělám žádnou velkou hloupost. Malé hlouposti dělá jeden neustále.

Věř mi, není lehké žít dva životy každý den. Přes den jsem obchodník a večer se proměním v řidiče autobusu, který nemá v hlavě nic jiného, než se postarat o své pasažéry. To vyžaduje veliké vypětí sil. Fyzicky jsem se nikdy necítil tak silný jako teď. Jen kdybych nebyl tak nervózní z nevyspání se. Jinak se mi vede opravdu dobře a za daných okolností komfortně, na Evropu dost luxusně. Jeden musí samozřejmě počítat s tím, že za nějakých okolností je tady životní standard o dost vyšší a já si mohu dovolit jen o trochu lepší život než pracující třída.

Samozřejmě nemůžu přitom nic ušetřit, proto ale taky obchoduju. Neumřu jako dělník a úředníci tady na tom nejsou o moc lépe. Teď na mojí pracovní pozici si vydělám tolik co úředník, který už vydělává 10 let, nebo jako úředník v armádě. Australská armáda je druhá nejlépe placená na světě. Když budu žít velmi úsporně, na konci mého života budu mít malou rodinu, dům a auto, ale to by bylo asi tak všechno. Tak si vydělám taky tolik a vedle toho mám šanci vydělat ještě víc a v dnešní době to záleží jen na mě.

Nebudu se Tě na nic ptát, jen bych Tě chtěl poprosit, abys mi vše vyprávěl, co je nového v Evropě, co by mě mohlo zajímat.

Prosím Tě zjistit, co je s babičkou, od té doby, co jsem Ti psal o mém dopisu, který tak blbě šel přes cenzuru, dostal jsem od Vás jenom jeden dopis, ale 3 dopisy jsem napsal, ty doted' nebyly zodpovězené, a ten příští budu expedovat přes tetu Olgu Trauner.

Doufám, že se Vám všem vede dobře a všichni jste zdraví. Prosím ruku libám Marii.

Tvůj syn⁴⁰

Adam chtěl obchodovat i s ČSR, kterou nazývá v dopise otci „starou dobrou ČSR“, dostal dokonce od jedné firmy obchodní zastoupení. Chtěl obchodovat i s trámy z jablečného dřeva, s papírem, žádal otce o pomoc při zprostředkování obchodních kontaktů. Zkoušel i velké obchody, ale uznal posléze, že se musí začít s malými transakcemi. Našel si i obchodního partnera, po nějakém čase se rozešli a Adam stál opět na začátku, na rozcestí. V následujícím dopise se vypisuje ze svých pocitů, dojmů. Můžeme zde postřehnout jeho hloubavou duši, jeho sklon k filozofování, ostatně tento obor později také studoval:

„...Milý otče,

nevím, jestli se z tohoto dopisu budeš radovat nebo budeš na mne ještě více nazlobený. Přeci jen po zralé úvaze a jednom zklamání sedím zase u mašiny a chci Ti sdělit, co jen sdělit lze.

Nebylo nic, co mě brzdilo Ti napsat, ale jen já a já jsem byl sám sobě velkou brzdou. Ano, chtěl jsem být hotov, připraven, vždy jsem se odhodlával ke psaní, ale zahodil jsem vždy započaté dopisy do koše.

Nevím, jestli jsi měl někdy pocit prázdnoty, jestliže ano, budeš mi moci asi porozumět, pokud ne, bude asi těžké Ti to vysvětlit. Je to určitá nemoc emigrantů, kterou si každý dříve či později procházíme, že vždy zažíváme určitý tlak, pud, nutkání ke zvětšení, které nás táhne - vede zpátky.

U některých lidí žádné vyšší pocity asi zastoupeny nejsou, když hledají cestu z problémů, u mne jsou tyto vyšší city-pocity jedinou vírou, na kterou se na tomto světě mohu spolehnout a nenechám se strhnout nízkými návyky. Je to boj, který ode mne, slabého a senzitivního člověka, vyžaduje velký výdej energie, který bohužel ne vždy mohu posbírat.

Proto jsem se rozloučil se svým společníkem, protože on je tím, který se odklonil od svých idejí a nakonec i přes jeho vysokou inteligenci a schopnosti se odklonil - podle Darwina? Nyní s ním udržuji přátelské vztahy a mohu si jeho odchod dost dobře vysvětlit. Obchodu jsem se vzdal, jakmile jsem viděl, že on chce žít jen z výhod, přispět pouze zkušenostmi a inteligencí, nikoliv však prací. Moje rozhodnutí se ukázalo správným, protože lidé dnes dovážejí do Austrálie pouze ty nejdůležitější produkty, tak bychom asi stejně byli bývali zavřeli.

⁴⁰ Tamtéž.

Likvidace mi dala hodně práce a totálně mě unavila. Potom jsem byl sotva schopný něco dělat a měl jsem hodně těžkostí při mé práci, že jsem se na nic nemohl soustředit...“⁴¹

Dojemné jsou jeho úvahy nad výchovou jeho mladšího bratra, který se narodil na začátku 50. let. Tento dopis ještě předtím, než zakládá rodinu, zároveň se snaží pro otce získat povolení k pobytu:

„...Kolikrát bych se Tě zeptal na nějaké otázky, ale Ty neznáš zdejší poměry, čili se musím spoléhat na svůj nos.

Appropos o nose. Jestli Tě o něco mohu poprosit, o něco pro Patrika, něco, co mi velmi chybělo. Tuto chybu jsem dlouho překonával a stále s ní ještě nejsem vyrovnán. Nechci si stěžovat na svoji výchovu, protože vím, že jsem mohl dostat nejlepší výchovu, jakou jste mi mohli dát. Ale když jsem byl dítě, byly úplně jiné okolnosti, které pro někoho, kdo to nezažil na vlastní kůži, by mohlo být nepovšimnuto, dnes je to ale základní věc. Jedná se o vlastní schopnost se rozhodovat. Pro člověka dneška, který nesmí nic dát, co neudělá, nebo alespoň nezkusí, samozřejmě v mezích, hranicích slušnosti leží. Člověk dneška nesmí mít obavy něco začít, když na to má chuť.

Měl by být přece na začátku podporován mentálně. Dnešní člověk musí mít vědomí absolutní nezávislosti a musí vědět, že jeho nejbližší ho v ŽÁDNÉM případě nenegují, nýbrž podporují a sice v případě, když žádá o morální podporu. Jinak se MUSÍ každý mladý člověk učit vyrovnat se s jeho vlastními problémy. Pocit zodpovědnosti vychází potom automaticky z myšlenek, vyvíjí se k absolutně logickému a nutně také spolupracuje srdce. Např. jeden malý Bub (zkratka pro Bubna) kolem 5, 6 let rozbije hračku. Když se mu nebude hubovat, ale řekne se mu, jak to může opravit, může se mu dát k dispozici hned nutné nářadí. Nejen, že bude od té doby hned všechno opravovat, ze své hračky bude mít více radosti, ale automaticky bude mít své věci v pořádku a bude si jich vážit. Jen skrze práci se může člověk poučit o ceně věcí. Také se takto naučí poznat cenu peněz. Později se přirozeně naučí základy skrze své vlastní logické myšlení. Až bude jednou sám. To se jmenuje vrozený takt. Když se ale mladému člověku jen nadává, že něco rozbíjí, nebude se časem věcmi zabývat, ale bude hledat něco, co nemůže rozbít nebo marnit čas a stane se líným. Když malý kluk vidí, že se mu dostane pomoci a také samozřejmě pilnost uvidí všude kolem sebe, nebude brát život na lehkou váhu, ale projde svým mládím šťastně a vesele.

⁴¹ Tamtéž.

Toto všechno Tati je to, co v těžkých hodinách a bezesných nocích vždy sám sobě musím opakovat, dohnat to, co se skrz vztahy ve světě musí držet jako nejnmutnější - vybudovat si pozici. Přeji Patrikovi, aby byl od těchto těžkých chvil oproštěn a myslím, když sem bude moci přijet, že zde bude mít budoucnost.

Austrálie je nádherná země. Každý si zde lehce vydělá na chleba a může si příjemně žít. Proto je úplně jedno, co kdo dělá, aby si vydělal. Jak se má, je to nejdůležitější. Ti úplně bohatí lidé jsou tady především rozdílní svým bankovním kontem, jinak jsou podobní svým životním stylem či moudrostí všem ostatním.

Milý otče, učím se mít tuto zemi rád, tak rád jako svou druhou vlastní vlast, ve které vidím stále nové zajímavosti, čím blíže ji poznávám. Aby si člověk utvořil život, nepotřebuje nic - jen hlavu. Podle mého pohledu si jeden může kulturu v životě i sám udělat a nemusí si jí nechat servírovat pod nos.

Bohužel jsou nyní pro mne časy trochu těžké a nemohu Ti s mými úsporami pomoci, protože skoro všechny dávám do obchodu - podniku. Přesto jsem už Ti k Vánocům sháněl povolení k pobytu pro Tebe, ještě jsem ale nedostal žádnou zprávu. Jestli tedy uvažuješ, že se sem nastěhuješ, jsem připraven Ti ulehčit cestu, bydlení a místo zařídit, abys nehladověl. Mohl bys tu přežívat jen s minimem peněz a vybudovat si nezávislou pozici potom, co se naučíš nejzákladnější angličtinu. Zatím nebyly starosti ty největší a ty už nebudeš za chvíli ve středním věku. A v případě nějaké války můžeš dosáhnout jen předností. Kromě toho tu jsou nějakí pánové v Tvém věku a všichni se tu dobře protloukají. Jen prosím rozhodni se, odhodlej se, protože teď jsou ještě příznivé možnosti. Povolení k pobytu budu v příštích dnech urgovat a každopádně Ti ho nechám zaslat.

Já teď bydlím v Perthu, přímo ve městě, v těsné blízkosti u mé práce. Příští týden mi začíná dovolená, ještě nevím, co budu dělat. V každém případě ale chci pracovat, abych mého ministra financí opět přivedl na lepší úroveň.

V příloze posílám nějaké fotky, kde jsem já, abych ukázal, že jsem nezpustnul a jménu mých předků nedělám jen ostudu.

Prosím napiš mi hodně o Vás a nezlob se na mě.

Vroucí polibky na ruku Marii a opravdu srdečné pozdravy Patrikovi, doufám, že už něco rozumí a hodně běhá...⁴²

⁴² Tamtéž.

V jiném dopise se zmiňuje o sokolských slavnostech, pořádaných místní Asociací českých imigrantů, jejíž členem byl od roku 1952, dopis datován také na začátku padesátých let 20. století. Zde můžeme zaznamenat, že Adam měl opravdu dobrý přehled, měl rád kulturu, uměl se dobře vyjadřovat:

„...V sobotu tady byl velký Sokolfest. Byl jsem také u toho a bylo to moc příjemné. Mnozí lidé tu jsou velmi milí a když někdo není nacionálně založený, může tady opravdu potkat dobrou společnost. Na Sokolfestu bylo také mnoho Litavských, Maďarů, Němců, Australanů, Poláků, Jugoslávčů a také mnohé jiné národy byly zastoupeny a všichni se dost dobře bavili. Pomalu to tady bude druhá Amerika a je to komické, že tady se nejrychleji ze všech národů zabýdli Češi. Jeden je majitelem noblesní restaurace v Perthu, kde jsou zaměstnání skoro výhradně Evropané. Jeden pražský Žid tu má velkou obchodní kancelář, i když není zrovna až tak moc inteligentní. Už je tady ale 12 let, sloužil v australské armádě a je tu už úplně usazený. Dal mi už hodně dobrých rad a také správně pojmenoval, co je v australské společnosti důležité. Australané jsou ve svých odhadech popravdě objektivní a přímí. Kdybych Ti měl ale jmenovat všechny prominentní Čechy v tomto městě, asi bych musel přidat ještě nějaké stránky a Ty bys z toho neměl nic, protože je všechny neznáš. Jen tento je ještě zajímavý. Dirigent místního symfonického orchestru je Rudolf Pekárek, který také dirigoval v pražském FOK! ...“⁴³

5.3 Dopisy Mikuláše Bubna-Litic Adamovi

David popisuje Mikulášův vztah k synovi jako spíše chladný, ovšem teprve až v odloučení se projevíly city, které k sobě otec a syn navzájem chovali. Snažili se si vzájemně pomáhat, Mikuláš dával synovi rady, jak uspět v životě. Zde můžeme vyčíst, že šlechta dbala na velmi dobré vychování, vyznávala morální hodnoty, které jí umožnily zachovat rod, přežít různé peripetie, překonat překážky, které jim připravovala složitá doba:

„...Kindburg, 16. 9. 1949

Milý Adámku,

marně čekám Tvůj dopis, domnívám se, že Tvůj prst již nemůže být důvodem pro Tvé nepsaní. Nerozumím, proč nejsi schopen týdně mně jednou napsat, když jsem Ti to již vícekrát říkal. Ty máš vždy jen čas mně psát, když něco ode mne potřebuješ, jinak ne. Poslal jsem Ti včera balík s prádlem a s nimi i věci, co Ti přišly.

⁴³ Tamtéž.

Poté info o autě... myslím si, že jsi pochopil, do které situace bychom přišli, kdyby z Tvé nedbalosti se stalo, že by si tento den nebyl k dispozici. Současně Ti přikládám dopis na Tvého šéfa, ve kterém ho žádám, aby Ti pro tento den dal na hodinu volno. Doufám, že chápeš nutnost, aby ten den vše klapalo, a abys co možná nejlépe a pořádně věci předal. Nech si od něj potvrdit, co jsi mu předal řádně s datem převzetí jednotlivě. Doufám, že přijdeš k tomu, že z lajdáckosti je vždy jen pro Tebe největší škoda a že si vždy ublížíš nejvíce sám. V případě, že bys odjel brzo do Austrálie, tak mně to sděl též včas a starej se o bydlení pro mne. Rozhodně neodkládej Tvou cestu na jaro. Pochybuji, že by se Ti podařilo ještě se tam dostat. Mimo toto ztrácíš zbytečně čas, aniž by ses musel strachovat o svoji budoucnost. Buď hodně zdravý, se srdečným pozdravem od Tvého otce.

Napiš Loře dopis, ale nepodepisuj ho vůbec...však ona to už pozná...“

„...Kindburg, 8. 2. 1950

.....Nezapomeň, že máš odpovědnost i pro celý stav, když jako první zástupce šlechty připlouváš do cizí země. Můžeš mu prospět i mu uškodit. Nechtěl jsem Ti nic říci, ale ty věci s benzínem se mě moc nelíbily a doufám, že to bylo jen nějaké nutné východisko. Velmi se mi od Tebe za to líbilo, že jsi mne zavedl k baronovi Zetle a že jsi hledal duševní a mravní podporu, když se Ti špatně žilo. To svědčí o Tvé kvalitě rozeznávat mezi pšenicí a plevelem a velmi mě to potěšilo. Nezapomeň, že toho plevele je vždy o moc více než té pšenice a že toto musí dobrý hospodář chránit, aby mohla růst. Ty musíš chránit též Tvé dobré vlastnosti, aby je ty špatné nepřerostly...“⁴⁴

Ale Adamovi bylo tenkrát 21 let, měl své představy o životě, jeho syn David to zpětně hodnotí: „...Život v Rakousku nebyl jednoduchý a on říkal, že ho opustil, protože si myslel, že v Rakousku nikdy nedostane žádné slušné zaměstnání. Tedy odešel, říkal, že nejdříve chtěl do Ameriky, ale najednou se ocitl na lodi v Austrálii a říkal, že mu to bylo vlastně jedno. A říkal, že to bylo velmi osvobozující období v jeho životě, protože byl unaven ze života v Evropě, z války, z aristokracie a on cítil, že to všechno může nechat za sebou.

Myslím, že tenkrát existovalo hodně negativních pocitů vůči aristokracii. Pro něj to nebylo vůbec příjemné období, bylo mu teprve 21 let, když přijel do Austrálie. Snad ani Čechům nemůžu popsat, jaká je západní Austrálie. Je to skoro na kraji pouště a začíná mořem, jsou tam malé keře a po asi 20 km se stromy zvětšují, až se stávají lesem, hodně

⁴⁴ Tamtéž. Korespondenci ze soukromého archivu Bubna-Litic, Adam přeložila z němčiny autorka této práce.

kopců - úsek 50 km, plážový písek, černý od požárů. Půda je černá od popele a také písčitá. Ale moře je absolutně nádherné a nejkrásnější na světě. Vlny nejsou moc velké ani moc malé, nádherné místo...“⁴⁵

6 Adamův profesní život

V Adamově životopise, jím sestaveným, se dočteme, že po příjezdu do Austrálie pracoval 8 měsíců jako dělník v továrně, posléze 2,5 roku jako řidič autobusu. Po dokončení studií, která trvala podstatně déle, než bylo běžným standardem, Adam začal pracovat jako učitel. V roce 1952 počal studia na University of Western Australia, v roce 1954 absolvoval tamtéž. V roce 1961 získal titul Bachelor of Arts (bakalář umění) - filozofie, opět na University of Western Australia. V roce 1963 obdržel postgraduální Diploma of Education (vzdělání), tamtéž. Od roku 1955 Adam vyučoval na obecných školách. Od roku 1972 byl ředitelem škol obecných a středních až do konce roku 1987, kdy rezignoval. Pracoval pro Ministerstvo školství v Západní Austrálii.⁴⁶

Zde bych chtěla uvést stručný výčet působišť, která Adam během své kariéry pedagoga a ředitele škol vystřídal. Začal jako učitel ve zkušebním období ve Freemantle East Primary School v roce 1957, tedy ve věku 30 let. Mezi lety 1957 - 1971 učil jako učitel na základní škole v Melville. V roce 1975 se stal ředitelem na škole Bindi-Bindi Primary school 3. V roce 1976 nastoupil opět na pozici ředitele v Pickering Brook Primary School III. a tuto funkci zastával až do roku 1980, do věku 53 let, ve městě Broome vzdáleném od města Perth 842 km. V Perthu měl rodinu a přátele, v Broome tedy začínal nový život.⁴⁷

Ve svém dalším životopise, vypracovaném pravděpodobně za účelem jeho dalšího postupu, se Adam zmiňuje o svých dalších aktivitách, které nad rámec jeho profese vykonával. Vyzdvihuje zde své řidičské zkušenosti, které nabyt již před migrací do Austrálie. Uvádí, že v Austrálii pracoval pro společnost Metro Bus Coy. Od roku 1959 do 1962 byl trenérem a vedoucím Nedlands Athletic Club. Od roku 1963 byl trenérem a organizátorem pro Mount Claremont Basketball Club, dívčí tým. Píše, že od té doby, co nastoupil do klubu, rozšířil základnu z jednoho na devět týmů, o 2 juniorské a dva seniorské

⁴⁵ Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

⁴⁶ Soukromý archiv BUBNA-LITIC, Adam. Neuspořádáno.

⁴⁷ CARNAMAH, HISTORICAL SOCIETY & MUSEUM [online], aktualizováno 3.4.2021, [cit.2021-01-16]. Dostupný z < <https://www.carnamah.com.au/teachers?search=Bubna>.

týmy kategorie A. V Melville organizoval také zápasy chlapeckých týmů, které se staly několikrát státními přeborníky. Dále pořádal 2 ročníky karnevalu světél. Zmiňuje se také o svých dalších mimoškolních aktivitách. Byl aktivním potápěčem a rybářem, členem rybářského klubu „Black Octopus spearfisherman Club”. Také kempoval, střílel, lovil. Byl zakládajícím členem Istitutu správy vzdělávání, členem správní rady Apex klubu, členem výboru pro Pokrok mládeže z Mount Claremont.⁴⁸

Vyměnil si korespondenci s prezidentem Unie učitelů státních škol, se kterým se pravděpodobně dobře znal, oslovuje ho křestním jménem. Z tohoto dopisu můžeme vyvodit, jak pokrokové názory Adam měl.

V sedmdesátých letech pojmy jako inkluze, individuální plán, neexistovaly.

Klade si zde otázku: „...Kritickou otázkou stále zůstává: proč kopírovat systém, který se za posledních mnoho let ukázal být elitářským, často bigotním, který inklinuje k ještě většímu zvětšování rozdílů mezi etnickými skupinami a často tento systém, jak se ukazuje, vytváří rasovou nenávisť, rozdělování na národnosti a žárlivost mezi sociálními třídami ve Spojených státech amerických a Velké Británii. Systém, který je žalostně neadekvátní ve vzdělávání méně privilegovaných, systém který je diametrálně odlišný od základního nároku na vzdělání? ⁴⁹

Ptala jsem se jeho syna Dominika na otcovu profesní kariéru. Dominik vysvětluje: „...Víceméně důvod, proč se táta přestěhoval na venkov, byla jeho kariéra učitele. Učil na gymnáziu. Když člověk chce v Austrálii povýšit v oblasti vzdělávání, musí začít jako učitel na venkově, protože to podporuje plošné vzdělávání. Protože, jak jsem řekl, zbytek - 150 000 lidí jen žilo mimo Perth na území asi 1/3 Evropy....“⁵⁰ Paní Olga, která se s Adamem setkala až na své svatbě v Čechách, žije také v Broomu, kde působil Adam. Hovořili jsme spolu online pomocí aplikace Skype. Dodává: „...Joe, můj tchán, a Adam spolu studovali filozofii na Univerzitě. Joe byl sociální pracovník, oni spolu filozofovali, Joe měl velmi záslužnou činnost, ale někdy musel děti odebrat. Jich už bylo 6 a ještě domů přivedl děti, jeho žena to zakázala, on je musel někam uložit. Joe založil neziskovou organizaci, první svého typu v Austrálii, aby se rodiče dostali zpět do situace, aby své děti

⁴⁸ Soukromý archiv BUBNA-LITIC, Adam. Neuspořádáno.

⁴⁹ Tamtéž. Z anglického originálu přeložila autorka této práce.

⁵⁰ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Dominic vedla dne 13. 7. 2020 Jitka Šimková.

mohli dostat zpátky. Family inclusion network (Síť rodinné inkluze) existuje dodnes. Na východě také jednu založili. Adam do těchto ideí také zasáhl.

Měl i roli speciálního pedagoga, pracoval v mnoha školách, kde byla velká populace aboriginských (domorodých) dětí, takže jejich problémy musel znát. Broome je ještě dalších 4000 km od Perthu, horko, hodně vlhko. Když on žil nahoře v Broomu, to muselo být fyzicky náročné. Určitě byl ředitelem v Perthu. Můj muž si pamatuje, že měl Adam bohatý jazyk. Přinesl Joeovi na korekturu svou biografii. On napsal svůj příběh těsně před tím, než se odstěhoval zpátky do Čech. Joe mu to měl editovat. Jsou tady spíše komunitní školy - max. 100 dětí. Nikdo netouží po tom, aby tady bydlel. Je to mimo město....⁵¹

A Patrick, jeho bratr, k tomu dodává: „...Adam byl učitel, pak se stal ředitelem, jako ředitel byl velmi kontroverzní. Říkal, že děti se musí učit, ale ne to oficiální, ale jak žít dobrý život. Musí se naučit, jak myslet, to byl také rozdíl mezi australskými a evropskými univerzitami. Když jsem přišel do Austrálie, zeptali se mě: „Co víš o německé historii? Co víš o německých filozofech? Nic. Tedy musíš si vzít znova 2 semestry rakouské historie.“ A Adam říkal: „Musíš se naučit, jak myslet, ten zbytek si můžeš najít.“ A na tom on velmi trval. Vyžadoval to také od učitelů. Učitelé dělali to samé, co mysleli, že je správné. Pak přišla inspekce a on ji vyhodil. To vyžadovalo kuráž. On chtěl zkoušet nové věci, byl velmi progresivní a také všestranný - záleželo na jeho náladě. Během jedné hodiny dokázal být velmi konzervativní i velmi progresivní. Byl liberální až moc. Moc se nestaral, říkal: „Nechte děti dělat věci svým způsobem....“⁵²

6.1 Asociace Čechů v Austrálii, komunitní život

Paní Olga Goerke pochází z Čech, velmi zajímavě popisuje život v komunitě Čechů: „...Co se týče komunity - já jsem bývala sekretářkou v československém klubu. Když jsem se na něho ptala, nikdo mi nic moc neřekl. On byl vlastně exulant, z té generace už asi nikdo nežije. Oni si říkali exulanti - skuteční, že byli vyhnáni skutečně z důvodů zachování existence. Já jsem přišla do komunity v r. 2008, bylo to úplně jiné než dnes. K exulantům patřil např. profesor Miler - rektor Palackého univerzity Olomouc. Někteří se báli, že jsou mezi nimi agenti StB. Emigranti se ani tady necítili bezpečně, byli v něčem pokřivení - většina jich jsou divný, ale někteří se od toho dokázali odpoutat. Schůze výboru byly jako zastara,

⁵¹ Rozhovor s GOERKE, Olga vedla dne 20. 6. 2020 Jitka Šimková.

⁵² Rozhovor s BUBNA-LITIC, Patrick vedla dne 16. 7. 2020 Jitka Šimková.

řídila to dominantní dáma. Většinou museli emigranti 2 roky odpracovat, šílené podmínky. I Ti lidé, co přišli v 80. letech. Tehdejší ČSSR bylo mnohem modernější než Austrálie v 80. letech.

*Klokan - časopis, oběžník - vydávali manželé Menšíkovi. Existuje ve státní knihovně, v archivu. Oni byli předsedové z donucení, Adam jako nic moc, nepamatovali si nic konkrétního, pak se odstěhoval. Pro mě byl významný, že mě odvedl k oltáři, připadal mi tam velice důstojný ...*⁵³

7 Manželství a rodina Adama

Ve svém dopise z 18. 7. 1951 psaného ve Freemantle se Adam již zmiňuje o své budoucí choti, Barbaře Hudson, kterou pojal za manželku 26. února 1954:

*„...Potom jsem si našel jednu Australanku, s kterou se scházím ještě dnes, která mě nepřímo vytáhla z celé šlamastiky a která mi opět dodala chuť do života. Je to opravdu zajímavá bytost, jedna žena, co se zrovna rozešla s přítelem, 25 letá, na Australanku fakt inteligentní. Ne moc hezká, ale má momenty hodně velkého „Reizu“. Jestli z toho něco bude, nemůžu Ti dnes ještě říct, znám jí ještě moc málo, nevím, jestli k sobě budeme pasovat. Protože je opravdu těžké náтуры, bude to ještě nějaký čas trvat, než zajdu dále. Každopádně ona má porozumění a chce udržovat něco více. Vše ostatní ponechávám budoucnosti a přirozenému vývoji...“*⁵⁴ Adam tedy pojal za ženu Barbaru Constance Hudson. Brali se 26. února, roku 1954.⁵⁵ Barbara pocházela z dobře situované rodiny, z tzv. „middle class“ (střední třída). Jejím otcem byl Keith Fisher Hudson, povoláním elektrický inženýr, maminka Gertrude Winifred Dix. Jak je patrné z úmrtního listu, její rodiče byli rozvedení, Barbara se stala učitelkou psychologie. Jak popisuje David v našem rozhovoru z 25. 6. 2020: *„...Rodina mé matky bojovala proti Němcům, můj děd byl majorem australské armády. Bratři mé matky byli členy letecké jednotky, čili otec se přičlenil do vojenské rodiny. Matka měla 4 bratry a ona sama byla zdravotní sestrou v armádě...“*⁵⁶ Vztah Adama a Barbary nebyl po svatbě ideální, asi proto, že se brali po krátké známosti a každý měl jiná očekávání, jiné představy. David upřesňuje: *„...a teď potřebujeme trochu chemie mé matky. Její předkové pocházeli ze Skotska a Anglie, prý také z vyšších společenských vrstev. Protože se*

⁵³ Rozhovor s GOERKE, Olga vedla dne 20. 6. 2020 Jitka Šimková.

⁵⁴ Soukromý archiv BUBNA-LITIC, Adam. Neuspořádáno.

⁵⁵ Viz obrazová příloha č. 9.

⁵⁶ Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

ale jeden z členů rodiny dopustil padělání šeku, byli všichni vykázáni do Tasmánie. Odtud byli později propuštěni a přestěhovali se do Austrálie, kde získali jmění – stavěli a provozovali hotely. Pak ale v roce 1890 přišel velký krach bank a oni začínali zase od nuly. Během druhé světové války byl matčin otec v armádě, a protože byl v civilu strojní inženýr, byl pověřen vedením železniční stanice ve Stuttgartu.⁵⁷ Když se vrátil z Evropy z války, nebyl na tom zdravotně dobře. Nikdo nevěděl, co mu je. Na to, že existuje něco jako post traumatický stres, se přišlo až po válce ve Vietnamu. Až na začátku padesátých let byl můj děd diagnostikován s roztroušenou sklerózou. Tenkrát někdo musel být úplně šílený, aby dostal penzi. On jí tedy nedostal. Byl výrobcem novin, trvalo dlouho, než měl nárok na důchod a rodina chudla. Ale stále měli dostatek peněz, aby matku umístili do velmi dobré školy v západní Austrálii, čili ona měla přípravu ženy, která byla nad její „class“ (společenskou třídu) a i tím zaujala mého otce. A ona se zamilovala do obrazu z Jane Austen do svého Mr. Darsyho. Myslela si, že se zamilovala do někoho ne menšího než prince Charlese - v její fantazii. Můj otec byl někdo, kdo byl skvělý na garden party - zábavný, vtipný, svůdný, každý ho měl rád. Ale práce, realita, ta těžká stránka života, to ne. Co se týče chodu domácnosti, pamatuji si na slova mé matky, která se vždy rozčilila. Říkala, že Adam si myslí, že peníze rostou na stromech. A zlobila se na něj myslím do konce života, protože to byla ona, kdo většinou zajišťoval domácnost. On na rozpočet nemyslel. Mluvil hodně o politice. My jsme byli vychováváni v prostředí, kde se mluvilo o politice skoro už na snídani. Ano myslím, že byl konstantně zaměstnán myšlenkami o světě...⁵⁸

Barbara a Adam spolu měli 3 syny. Nejstarším je David, narozený v roce 1957, prostředním je Marek, 1959, a nejmladším Dominik, 1967. Manželství ale nevydrželo, bylo rozvedeno. Blíže vysvětluje David: „...Vzali se v roce 1954 a v 1956 byla matka těhotná se mnou. Myslím, že to nebylo šťastné manželství od svého počátku. Z její strany to bylo víceméně impulsivní rozhodnutí, měla dlouhodobý vztah s židovským doktorem, jehož rodina byla velmi bohatá a poslala ho do Evropy, aby na ni zapomněl. Nevím, co se stalo s tím vztahem. Myslím, že matka otce milovala, ale bylo tam tolik kulturních rozdílů, že ona byla těžce pracující, ze střední třídy, organizovaná efektivní žena a byla jednou z mála žen, které se dostaly na univerzitu a byla později jednou ze šesti ženských univerzitních zaměstnankyň. Tehdy na její univerzitě vzniklo jedno z prvních center pro feministické

⁵⁷ Pravděpodobně v době, kdy bylo Německo rozděleno do 4 okupačních zón. Pozn. autorky.

⁵⁸ Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

debaty. Byla velmi silná, odvážná, mocná žena a otec v jejích očích pro ni nikdy nebyl dost dobrý, neměl ty skvělé anglické stolovací návyky anglické vyšší třídy. Pamatuji si, že často zval ke stolu obyčejné dělníky, kteří zrovna něco spravovali v domě, což bylo pro mou matku absolutně nemyslitelné.

Byl trochu rebelem. Myslím, že to bylo způsobené tím, že asi neměl v adolescentním věku to správné rodičovské vedení, aby se stal pravým aristokratem. Byla to komplexní série věcí. Maminka očekávala, že bude mít způsobné chování u stolu, že bude nosit kravatu, ale můj otec takový absolutně nebyl. Bylo to i v jeho povaze. Něco od něj bylo očekáváno, například udělat v domácnosti pořádek, ale on si toho nevšiml a hrál na kytaru. Nikdy nezažil strukturu ve výchově, asi nebyla dostatečně systematická. Ale když já jsem byl vychováván, on byl pro mne velkým otcem. Já jsem musel dělat všechno, být ve všem nejlepší. Ve srovnání s jinými australskými rodinami, já musel mít velkou disciplínu u večerního stolu. To se projevilo, když jsem seděl už jako dospělý s přáteli, začalo být veselo, ale já jsem stejně myslel na perfektní chování u stolu. Ale to nebylo jen to, bylo to i oblékání. Můj otec chtěl, abych chodil oblékaný jako aristokrat z 20. let, ale byla 70. léta!

Patrick, Adamův mladší bratr z druhého manželství, přijel, když mi bylo 12 let. Otec chtěl, abych byl nejlepší ve sportech, v kolektivu oblíbený, dobrý společník, ve styku s dospělými, nebyl tam limit v očekávání. Ale bylo v tom i něco velmi tradičního. Aristokraté měli dobrý rodokmen - pobočníci králů, kteří se podíleli na vládě způsobem, že vytáhli magický meč a stali se vládci. Můj otec ode mne očekával něco podobného. A moje maminka na druhé straně se rozhodla, že jsem byl intelektuálně nadán a ona myslela, že tento typ dětí by měl být ponechán o samotě. Chodil jsem do lepší školy, ovšem velmi vzdálené místu, kde jsme bydleli. Mé příjmení bylo také pro mnohé oříškem. Nikdo ho nevyslovoval česky a nikdo neměl tušení, co znamená. V Austrálii jsme byli Bbna-Litik.⁵⁹

Dominik, nejmladší syn, k tomu dodává: „...A tak jsme žili v Perthu, kde on začínal žít v táboře a pak dostal práce, jako dělník začínal... měl štěstí, dostal práci jako řidič autobusu, ale nějakým důvodem byl na mejdan a on se setkal s mojí mámou. A pak pár dní později, máma vstoupila do autobusu a tam byl táta. A ona háá. A to je možná všechno, co znám z dřívějšího vztahu. A potom máma studovala psychologii a pracovala na univerzitě. A já myslím, že tátovi to moc nevyhovovalo, protože byl ten, já nevím, trochu tradiční český pán a s ním je to hodně konzervativní. Tak psychologie je trochu jako blbost a táta vždycky

⁵⁹ Tamtéž.

neměl rád věřit ty nové věci. Tak a máma začínala, protože byla silná žena, začínala jako být feministka. A pro české chlap největší nepřítel. To jsem vnímal, když jsem tady přestěhoval. Ale to je jako kouření. Táta kouřil hodně, ale pořád nevěřil, že je spojení jako mezi kouřením a rakovinou, že to jsou blbosti, že zná spoustu lidí, které to netrápilo. A tak se v roce 1972 rozvedli...“⁶⁰ Přesto jim manželství vydrželo 18 let.

Na mou otázku, zda s dětmi Adam mluvil česky, David odpověděl:

„...Ne, nikdy neměl zájem mě učit cizí jazyky, možná v útlém věku, ale to si nepamatuji. Strávil nějaký čas učením mého bratra, ale myslím, že to bylo taky kulturou, která byla anglická. V podstatě mě vychovala matka. Otec miloval komedii a sport - sledoval televizi, miloval kriket, který mě nudil, ale zase mě podporoval ve sportu. Účastnil se i některých mých hokejových zápasů, ale pak se stal trenérem ženského basketbalového týmu. Tato jeho nová aktivita zabrala celou sobotu, středu a někdy i neděli. Na hokej mě pak brala matka.

Tazatelka: „Učil Vás otec nějaké české písničky?“

David:

„Ano - Pec nám spadla - to je jediná písnička, kterou si pamatuji.

Učil spíše Marka, celkově s ním trávil více času, když byl mladý.

A já jsem byl jaksi mimo hru, ale to se stává. Později jsme si byli blízcí. Ale bylo to asi také způsobeno otcovým vztahem k matce. Když se podívám na historii aristokratů, mnohokrát byli v mládí posláni na Oxford a v rodině neměli úzké vztahy...“⁶¹

Barbara, Adamova žena, zemřela ve věku pouhých 55 let, 22. května 1984, v nemocnici, její diagnóza zněla Glioblastoma multiform, kterou trpěla 6 měsíců. Měla zhoubný nádor velikosti pěsti. To se přihodilo v době, kdy byli Adam a Barbara již rozvedeni. Podle Patrika, jeho mladšího bratra, nebyl tak ambiciózní, jak by si Barbara přála. Chtěl prý pouze dostudovat vysokou školu, aby mohl vykonávat své povolání, na kariéru univerzitního profesora se nechystal .

Za Adamem se později přistěhoval do Austrálie jeho mladší bratr, Patrick. Adam měl k němu téměř otcovský vztah, jelikož v době, kdy se Patrick narodil, Adam se již

⁶⁰ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Dominic vedla dne 13. 7. 2020 Jitka Šimková.

⁶¹ Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

protloukal životem sám, vzdálen od své rodiny tisíce kilometrů. Patrick byl se svým otcem Mikulášem alespoň 3 roky - ten se ve svých dopisech svěřoval, že si nové otcovství užívá, chodil s dětmi každý den na procházky. Když to Adam četl, prý ho to zranilo. Jednou z mála vzpomínek, které si Patrick na otce uchoval, je jeho prohlášení: „*Jestliže jsi Čech, nepij mléko, pij pivo. Ani v nemocnici před smrtí mléko nechtěl.*“⁶² Patrick trávil s Adamem po jeho příjezdu do Austrálie hodně času, vysvětluje proč: „*...Adam byl jako můj náhradní otec. Mně bylo 18, když jsem přijel do Austrálie a jemu bylo 40+. Já si ho pamatuji. Víte, já jsem vyrůstal bez otce. Ten zemřel, když mi byly 3 roky, a Adam převzal jeho roli a převzal ji velmi dobře. A myslím, že byl lepší otec pro mě než pro jeho syny. Oni tenkrát byli velmi mladí, ale my jsme mohli mluvit o věcech evropských, protože Adam měl o Evropě stále ponětí, pamatoval si ji velmi dobře.*

Myslím, že pro Adama byl problém být moc citově blízko. Ale v našem případě to bylo jednoduché pro mě i pro něj. A tato otázka být blízko... potom se rozvedl s Barbarou, odstěhoval se do Broomu, ze synů se stali dospívající, já jsem ten věk už měl za sebou, takže on byl se mnou velmi uvolněný a vztah mezi ním a jeho třemi syny byl zabarven jeho vztahem s Barborou. Když jsem poprvé přijel do Austrálie, nemluvil jsem slovo anglicky. U Adama a jeho rodiny jsem byl 6 měsíců, pak jsem nastoupil na univerzitu a přestěhoval jsem se na kolej.

První věc - musel jsem si najít práci - myl jsem okna, pak jsem kopal hroby, což nebyly práce, kde by se člověk mohl setkat s intelektuály. Čili každý den, když všichni usnuli, my jsme s Adamem seděli, pili jsme whiskey a filozofovali jsme. Až do rána. My jsme to milovali a ostatní nás za to nenáviděli...“⁶³

7.1 Záliby, popis Austrálie

Dominik líčí: „...Táta tedy začal vzdělávat děti na venkově a to probudilo jeho vzpomínky na venkovský život. To mu vyhovovalo. On měl hrozně rád lov, tedy jako děti jsme lovili klokany. To není úplně nejzábavnější, ale je to potřeba, protože jich bylo hodně. V Broome to nebyla ani základní škola, ani gymnázium, taková středo-základní škola. A Broome - obrovské pláže, nebylo to moc na plavání, ale na lov ryb skvělé, a to bylo jeho. Dále potápění. Tak tam je krásně, mohli jsme jít na ryby a chytit 30-40 ryb denně. Já jsem byl s ním vždy o prázdninách, já jsem ho možná v té době viděl víc než bratři, protože oni

⁶² Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

⁶³ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Patrick vedla dne 13. 7. 2020 Jitka Šimková.

dělali jiné věci. Broome je úplně jiný svět než na jihu, Perth je spíš jako Řecko nebo Itálie, jsou tam velké komunity. V Melbourne je druhá největší řecká společnost. Ale na severu je jiný svět, prach je všude červený, jinak to voní a většinu roku je 30 - 45 stupňů. Je tam velká vlhkost.

Táta tam byl úplně šťastný, protože měl všechno, co měl rád. Rybolov, společnost, barbecue. Na kytaru hrál hodně, když jsem byl mladý, pak se odstěhoval a už jsem ho hrát neviděl.....⁶⁴

Před odchodem zpět do rodné vlasti bydlel na 56 Mabel Street v severním Perthu ve vlastním domě, asi 100 metrů od domu syna Davida.⁶⁵ Dům později prodal, financoval z utržených peněz nutné opravy na restituovaných nemovitostech.

8 Majetek rodiny Bubna-Litic po roce 1945

8.1 Revize pozemkové reformy po roce 1946

Trochu obšírněji se nyní zmíním o pozemkové reformě. Jak uvádí Jan Kuklík ve své studii, na základě vládního usnesení k plnění vládního programu Gottwaldovy vlády připravilo ministerstvo zemědělství v říjnu 1946 návrh šesti zákonů, kterým se také říká Ďurišovy zákony. Patřily mezi ně návrhy zákona o revizi pozemkové reformy, který měl prověřit rozhodování o záboru velkostatků a půdu přidělit sociálně vhodným zájemcům, zákona o technicko-hospodářských úpravách pozemků (tzv. scelovacího zákona), zákona o myslivosti, zákona o zaknihování přiděleného majetku, zákona o zajištění zemědělského výrobního plánu a zákona o úpravě dělení zemědělských podniků v pozůstalostním řízení a o zamezení drobení zemědělské půdy. Osnovy zákonů byly veřejně diskutovány, ne vždy byly přijímány se souhlasem veřejnosti. Největší diskuse se však vedly o nejdůležitější z předkládaných osnov, zákonu o revizi prvorepublikové pozemkové reformy, který byl přijat Národním shromážděním dne 11. 7. 1947 a publikován pod č.

⁶⁴ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Dominic vedla dne 13. 7. 2020 Jitka Šimková.

⁶⁵ Soukromý archiv BUBNA-LITIC, Adam. Životopis. Neuspořádáno.

142/1947 Sb. Zákon byl proveden až zvláštním vládním nařízením č. 1/1948 Sb., přijatým 7. ledna 1948.⁶⁶

8.2 Majetek rodiny Bubnů po roce 1948

Majetek byl rodině zabrán na základě Zákona o revizi pozemkové reformy, č. 142/1947 Sb. V dokumentaci uložené v oblastním archivu v Zámrsku se nalézá Zápis sepsaný dne 17. září 1948 u lesní správy velkostatku Doudleby-Horní Jelení. Cituji z dokumentu: *„Předmětem zápisu jest převzetí lesního a rybníčního hospodářství velkostatku Doudleby-Horní Jelení od vlastníka, respektive osob hospodařících, a odevzdání jeho do vlastnictví přidělci, Čsl. Státu - podniku „Státní lesy a statky“ v dalším SLS. Právní předpoklady: Výměrem ministerstva zemědělství čj. 7326/48-IX/R-12 ze dne 31.III. 1948 bylo rozhodnuto podle ustanovení zák. 142/1947 Sb. o opětovném zabrání a vyvlastnění nemovitostí níže uvedených z uvedeného vlastnického souboru s tím, že majiteli se ponechává 50 hektarů půdy zemědělské, v čemž jsou zahrnuty 2 ha lesů.“*⁶⁷

Rodině bylo tedy zabrán 1796 hektarů lesa, 16 hektarů rybníků, 195 hektarů polí, které ležely ve správních okresech Vysoké Mýto, Pardubice, Rychnov nad Kněžnou. Předmětem záboru byly i budovy i veškeré vodní toky, patřící k velkostatku, se všemi vodními právy a právem rybolovu. Dále veškeré zařízení přejímaných budov a jiných objektů, veškerý inventář živý a mrtvý, sloužící k hospodaření na převzatých nemovitostech, jakož i zásoby pohonných hmot, zásoby surovin a výrobků, spisy, mapy, hospodářské záznamy, registratury apod. K inventáři náleží jeden traktor Lenz Bulldog.⁶⁸

Zaměstnancům bylo sděleno, že podle možnosti jim bude zajištěn na majetku podniku Státní lesy tentýž obor zaměstnání, v jakém dosud působili. V každém případě bylo ovšem předpokladem dalšího zaměstnání národní a politická spolehlivost zaměstnanců. Což mohlo v praxi znamenat, nebyl-li jste členem KSČ, nemusela Vám být stejná pracovní pozice garantována. Oceňovací řízení ke stanovení přidělových cen bylo odloženo na 30.

⁶⁶ NĚMEČKOVÁ, Daniela, KUKLÍK, Jan. *Majetkové změny v ČSR v letech 1945-1948* [online]. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů Praha, 12.11.2020 [cit. 2020-11-13]. Dostupné z <https://www.ustrcr.cz/wp-content/uploads/2017/08/PD_1_17_s03-14.pdf>.

⁶⁷ Státní archiv Zámrsk, fond SPÚ Hradec Králové, Inv. č. 2/2/19//14, karton č. 33.

⁶⁸ Tamtéž.

září 1948. Zástupce vlastníka JUDr. Ervin Mayer vznesl námitku, že byla proti nařízení čj. 7326/48-IX/R-12 podána stížnost k právnímu soudu, a ještě o ní rozhodnuto nebylo. Rodina se tedy bránila zabránění majetku. Majitel také žádal, aby si mohl ponechat traktor s příslušenstvím, zásoby dříví a nemovitost, o které ještě nebylo soudně rozhodnuto. Komise se dohodla, že vlastníkově ponechá na pozemkové parcele č. 508/1 v Dolním Jelení písečník. Ještě před převzetím majetku byla na něj uvalena národní správa, majitel požaduje vyúčtování. Některé parcely byly v roce 1949 přiděleny státním statkům, rybníky státnímu podniku v Litomyšli. Co se týče movitých majetků, bylo vyvlastněno 8 hájoven, rybníky Pacák Dolní, Pacák Horní, Pletinova, Hanzlíkovec, 3 rybníčky Jezírka. Pro zajímavost uvádím některé kusy inventáře, který byl také vyvlastněn: „...*I pouzdro na mapy, kartáč Rapax, psací stroj „Granta“, americký psací stůl, strojek na tužky, výškoměr Weiseho, busola s průzory, univers. busol. Thoodolit. Dále knihy: Lupina a les, Třetí vědecký lesnický kurs v Brně 1935, Dřevoprůmyslová hospodárná výroba, Hubení škodlivé zvěře a ptactva, Desatero a kalendář sběru léčivých rostlin, O palivovém dříví....“*⁶⁹. Seznam inventáře nám dává nahlédnout, jaké náčiní, knihy, pomůcky byly potřebné k zajištění chodu lesního hospodářství, v soupisu najdeme některé přístroje nám dnes neznámé. Do soupisu byly zařazeny i jelení parohy. Jak tristní.

Všechny pojistky byly zrušeny, vyjma povinného ručení na vyvlastněné automobily. Rodina také držela patronát nad římsko-katolickým kostelem v Horním Jelení, kterýžto Státní lesy nepřebraly. Co se týče zaměstnanců, pro velkostatek pracoval jeden lesmistr, jehož měsíční hrubá mzda činila 6 467,90 korun (zde můžeme porovnat plat ministra zemědělství a plat vrchního hajného). Dalšími zaměstnanci byli jeden nadlesní a 7 hajných, jejichž platy se pohybovaly od 4 830,70 do 1947,30. Již tehdy zde pracoval hajný Šmidberský Vladimír, který později ještě stihl pracovat pro Adama Bubnu ve stejných lesích po restitucích, když mu byly lesy navráceny. Pan Šmidberský byl rodákem z Horního Jeleního. Pan lesmistr pocházel až z Přerova. Kromě výplaty zaměstnanci také dostávali roční služné, skládající se z částky v hotovosti, nároku na byt a světlo, dříví, mléka, obilí, zadiny, brambor, tuku. Zaměstnanci hradili část nemocenského pojištění a daň ze své mzdy. K ocenění majetku mělo dojít dne 8. května 1950. Ministerstvo zemědělství vydalo pokyn k vyčíslení fondu instruktů lesní části. Ze zápisu vyplývá, že do soudního deposita okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou na účet pozůstalosti po Michaeli Bubna-Litic měla být složena částka 125 000,- Kčs jako náhrada za převzaté zařízení. Zástupce ČSSL n.p.

⁶⁹ Tamtéž.

ředitelství Choceň prohlašuje, že náhradu za inventář mrtvých ve výši 107 429,- Kčs uhradilo ústřední ředitelství prostřednictvím banky v Praze na svěřený účet s vinkulací pro ministerstvo zemědělství 31.XII 1949. Náhradu za zásoby dosud Československé lesy, národní podnik, nezaplatily z důvodu, že za bývalým vlastníkem, respektive národní správou, mají protipohledávku ve výši 24 532,30 Kčs z titulu alikvótního podílu vánočních příspěvků, dále za práce vykonané pro národní správu po 1. 10. 1948, takže národní správa má ČSSL doplatit určitou částku.⁶¹ Národní správa byla na velkostatek uvalena v roce 1945, jelikož Mikuláš Bubna-Litic, Adamův otec, byl vzat do vazby pro podezření z kolaborace s okupanty.

8.3 JZD a VÚCHP

23. října 1962 bylo rozhodnuto plánovací komisí o výstavbě specializovaného závodu pro plemenářskou práci v chovu prasat v Doudlebách nad Orlicí a v Kostelci nad Orlicí. V Doudlebách se mělo vystavět 12 pohotovostních bytových jednotek - měla být přestavěna budova bývalé cihelny, která byla rodině zkonfiskována v roce 1948. Jak se dočteme ve zprávě: „...*Výstavba tohoto specializovaného závodu se provádí v souladu a na podkladě usnesení předsednictva UV KSČ a vlády ČSSR v rámci akce vyrovnání čs. zemědělství na úroveň průmyslu a podle opatření MZLVH k návrhu organizačně technického zabezpečení projekce a výstavby ověřovacích provozů...*“⁷⁰ Investiční náklady na výstavbu výzkumného ústavu činily bezmála 11 miliónů korun, z toho 1 milión korun měl být investován do bytové výstavby pro zaměstnance. V obci Doudleby existovalo JZD, které spravovalo bývalé majetky rodiny Bubna-Litic. Socialističtí inženýři přišli s myšlenkou, že v obci Doudleby hospodaří vedle sebe JZD a státní účelový statek. Soudruzi došli k závěru, že, citují: „...*V rámci budování velkých celků jako základu socialistické velkovýroby není do budoucna možné, aby zůstaly tyto 2 jednotky v rámci jedné obce nadále oddělené...*“ JZD Doudleby prý trpělo v loňském roce značnými nedostatky v organizaci práce a kontrole, což se prý bezprostředně projevilo i na výsledcích hospodaření...⁷¹ Pozemky byly převedeny od jednotlivých družstevníků do užívání nově založeného ústavu, a to bezplatně. Ostatní nemovitosti, to jest budovy a stavby i zásoby družstvo ústavu prodalo. Zajímavý je závěr celé transakce. Výše se tvrdilo, že družstvo špatně hospodařilo, poslední stránka citovaného kartónu prohlášení výše trochu rozporuje: „...*Na žádost JZD doporučujeme, aby bylo v*

⁷⁰ SOA Zámorsk, fond: VČ KNV HR, Inv. č. 4000, Karton č. 1385.

⁷¹ Tamtéž.

případě JZD Doudleby použito výjimky, kterou povoluje rada KNV na doporučení rady ONV, aby úměrná část přebytku po zaplacení závazků byla rozdělena jednotlivým členům poměrně, jak se zasloužili o dosažení hospodářských výsledků družstva...“⁷²

8.4 Paměť rodáka doudlebského

Zajímalo mě, jestli v obci Doudleby žije nějaký pamětník, který by mohl ještě vyprávět, jak to vypadalo se zámek a majetkem Bubnů před II. světovou válkou, popřípadě během ní a krátce po ní. Podařilo se mi uskutečnit rozhovor s místním občanem, dobrovolným tvůrcem obecní kroniky, panem Jaroslavem Odehnalem, zde tedy jeho krátké svědectví: „...Byl tam ten lihovar na dvoře, ten komín se zboural, tamhle vzadu byla cihelna, taky se zbourala. No elektrárna, ta tady byla v roce 1907. My tady v Doudlebech jsme už jeli na elektriku, Kostelec byl až po nás. Elektrárnu nechal zbudovat Michael Bubna-Litic - pěkná, fungovalo to. Všechno fungovalo, i ten lihovar šel přes válku, měli ho Němci. Cihelna chytla v roce 1965, nahoře bylo seno, trámy, uhasit to nešlo. Lihovar byl ve dvoře, když jdete k zámku, je to ten severozápadní roh. Tam stál vysokánskej komín. Tak se to zlikvidovalo v těch padesátejkách letech všechno. Elektrárna také nepřežila, přijeli s buldozerem, vyrvali to ven, vodtáhli to do šrotu a bylo vyřízeno...Hrničky, nebo šálečky z čínského porcelánu, slabounký, že skrz něj bylo vidět, jak tam byla ta gejša, teď po válce byla ta dražba tam. Vyvolávací cena šálečku s talířkem byla směšná, asi třeba 2 koruny. A teď lidi stáli, koukali, nikdo se nehlásil, za pár halířů se prostě všechno rozprodávalo. Lidi měli strach - po válce vystrašení - úplně vyděšení od těch komunistů, aby se neřeklo, že kolaborují s hrabatama, že po nich chtějí mít nějakou památku, tak se báli něco koupit. Jedinej, kdo se nebál, byli cikáni. Povidám, když jsem viděl, jak ta baba nese náruč těch čínskej těch, teď jí to upadlo a ona nic. Prej, že to stálo korunu. No, co se neprodalo, tak se rozkradlo a nezbylo tam nic. Jako kluk jsem tam chodil i s panem Ptáčkem, který to na zámku dobře znal. Takže to bylo prázdný, nic tam nebylo...“⁷³

9 Restituce, dělení majetku, hospodaření

9.1 Restituční zákon, úvod do problematiky

Po sametové revoluci v roce 1989 se politická situace proměnila, ve společnosti nastaly obrovské změny. Majetek, který byl šlechtě zabaven státem, se začal

⁷² Tamtéž.

⁷³ Rozhovor s Odehnal, Jaroslav vedla dne 14. 7. 2020 Jitka Šimková.

vracet do rukou původních majitelů. Jednalo se ovšem o proces nesmírně složitý, zákony se vydávaly, přidávaly, rušily, upravovaly.

Na vrácení majetku neměl nárok každý. Především Ti, kterým byla prokázána kolaborace s Němci za druhé světové války, nemohou již dostat majetek zpět. Za dobu trvání mé kariéry jako průvodkyně po ČR jsem vyslechla mnoho příběhů, jak probíhaly restituce, zvláště šlechtických sídel. Většinou se jednalo o velmi komplikovaný proces. Nemohl-li být vydán původní majetek, restituent měl nárok na náhradu, buď finanční nebo v podobě jiného majetku, respektive pozemku.

Restituce legislativně upravují níže uvedené zákony:

zákon č. 229/1991 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen také „zákon o půdě“),

zákon č. 503/2012 Sb. o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů,

zákon č. 99/1995 Sb. o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby,

zákon č. 569/1991 Sb. o pozemkovém fondu České republiky,

vyhláška č. 182/1988 Sb. o cenách staveb, pozemků, trvalých porostů, úhradách za zřízení práva osobního užívání pozemků a náhradách za dočasné užívání pozemků, ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.⁷⁴

9.2 Restituce, majetek rodiny

Adam ve svém archivu uchovával i výstřižky z novin, kde se o něm psalo. V Lidových novinách vyšel rozhovor, ve kterém Adam popisuje, co se dělo s majetkem po roce 1948 a jakými strastiplným martýriem musel projít: „...na zámku v Doudlebech úřaduje v místnosti, která slouží zároveň jako přijímací a obývací pokoj a spí v jednom mála dochovaných kusů nábytku, který na zámku zbyl - posteli po mamince. Adam: „Našel jsem to tady řádně zpanelákovány“. Původní dveře památkáři vyhodili, dřevěné podlahy vytrhali, všude je cementový beton, jehož zásluhou celý spodek zámku ztratil svůj původní ráz“. Od

⁷⁴ SPOLEK PRO OCHRANU ZÁJMŮ RESTITUENTŮ [online], aktualizováno 14.1.2021 [cit. 2021-01-15]. Dostupný z: <<http://www.ochranarestituentu.cz/o-restitucich.html>>.

konce války až do srpna 1948 byla na zámek uvalena Národní správa...Zámecký mobiliář rozebrali místní lidé a manželky poúnorových komunistických ministrů. Pan Adam jim to nevyčítá, brali podle něj státní majetek. „...Po vydání zákona o restitucích vypadalo všechno nadějně. Majetek mi byl vrácen, ovšem s obrovskými problémy. Tak třeba: šel jsem na pozemkový úřad, kde mé doklady přijali. Když jsem se ale za pár měsíců přišel zeptat na výsledek, chtěli zase tohle nebo tamto. Tak se vše opakovalo donekonečna. V další fázi jsem si zase musel od obce Doudleby sehnat místopřísežné potvrzení, že tu bydlím. Jedním slovem byla to buzerace. Když jsem se úředníkům zeptal, proč tolik peripetií, řekli jen: to víte, vy jste šlechtic a ona je ta nálada vůči vám taková špatná...“⁷⁵ V roce 1992 byl rodině vydán zámek, cituji z úředního dokumentu: „Potvrzujeme tímto, že pan Adam Bubna Litic, bytem Rašínovo nábřeží 62, Praha 2, má u našeho úřadu dne 9. 6. 1992 uplatněn nárok na vydání věci dle zákona č. 119/91 Sb. ve znění zákona č. 93/92 Sb. Uplatnění nároku splňuje veškeré potřebné náležitosti. Po předložení dohody o vydání věci, mezi oprávněnou a povinnou osobou bude ve správním řízení vydáno rozhodnutí o schválení dohody o vydání věci. Okresní pozemkový úřad Rychnov nad Kněžnou.“⁷⁶

Na svých cestách do Doudleb a Horního Jelení za dosud nepublikovanými fakty jsem si dala schůzku s Hanou Vyhlídalovou, bývalou dlouholetou zaměstnankyní Adama. Hana Vyhlídalová u něj pracovala skoro od samého počátku. Dle jejího názoru Adam vytvořil skvělý tým, zaměstnanci se do práce těšili, i když práce byla někdy náročná. Přesčasové hodiny si nepočítali, u pana Adama vždy našli podporu a přirozeně i oni byli ochotni někdy nasadit své síly nad rámec svého úvazku. Mě zajímalo především, jak probíhaly restituční a záchranné akce v praxi, zde tedy cituji z rozhovoru:

„...Adam sem vždy jezdil na 3 měsíce a nechal mi tu doklady, které potřeboval vyřídit. Tady v Doudlebách vždy nocoval u Krsků, protože zámek byl ještě v nedohlednu, pobýval v ČR, víceméně v Praze. Začal chodit s diplomatkou a končil s obrovskou sportovní taškou. Takže jsme třeba celé odpoledne seděli, já jsem štemplovala, podepisovala a on to zcvakával, zalepoval. Stačil jeden papír, aby jim sebrali všechno a nestačily miliony papírů, aby to dostali zpátky. Přijela s ním Hana z Prahy a bydleli s manželem na hájovně. Já jsem do toho naskočila, když se začalo žádat o pozemky a ostatní. Nás bylo tak málo, že každý

⁷⁵ PETRŮ, Josef. *Bubnové se vrací do Doudleb*, Lidové noviny, 12.8.1995, roč. 102, s. 9. ISSN 0862-5921.

⁷⁶ Soukromý archiv BUBNA-LITIC, Adam. Neuspořádáno.

musel dělat všechno, třeba když nepřišla uklízečka. Adam měl české občanství, normálně klasickou českou občanku. Když jsem nastoupila na zámku, byly tam místnosti plné map a hrabě říkal: „tak se to, Hano, naučte“. Seznámila jsem se s ním asi v 1993.

Zažádalo se o jeden pozemek a vydali ho třeba na 5x. Pořád se sledovalo, jestli to vychází. Byl to ale takový radostný proces, nimračka, ale vždy se něco dostalo zpátky. O každý pozemek nebo nemovitost se muselo žádat zvlášť. Neskutečně ověřených dokumentů... Za komunismu tam byl statek, velkovýkrmny, nakonec JZD Mostek. Kolem Doudleb zrestituoval pole, louky. Někdo tam dnes hospodaří, za tyto pozemky byla vyplacena náhrada. Na Doudlebách se vracel statek, ale další budovy se průběžně zbouraly. Něco patřilo ministerstvu školství, do toho dali hodně milionů a nakonec je tam rovná plocha. Tak nějak už si to nepamatuju, tam to bylo děsně zašmodrchaný. Dostali náhrady v pozemkách nebo v penězích, proto se to sledovalo. Adam se tady posléze trvale usadil. V Rychnově byl na pozemkovém úřadě Dr. Imrich, který dříve v Doudlebách dělal kastelána. Měl pro ně slabost, měl úžasné vědomosti. Když bylo potřeba, snažil se vyjít vstříc při opravách zámku.....“⁷⁷

Adamův záměr byl zrestituoovat majetek, udržet ho celistvý. Tak, jak to bylo po generace zvykem. Patrick k tomu v rozhovoru vysvětluje: „...Při restitucích Adam udělal většinu práce, vybojoval majetek. Ale ztratil pojem, co se v Evropě za tu dobu událo. Úplně Lore a její děti vynechal z restitučního řízení. Tvrdil, že dle poslední vůle otce on je jediným, prvorozeným synem, který má zdědit všechn Bubna-Litic majetek, zabavený v roce 1948. On Lore úplně ignoroval, což byl velký omyl a do budoucna to způsobilo spoustu problémů. Já a můj bratr jsme podepsali dokumenty, ve kterých jsme se vzdali majetku a v podstatě cokoli se dělo v Čechách, my jsme zůstali mimo.⁷⁸ Nikdo ovšem poslední vůli nenašel. Dostal tedy zpět většinu majetku a čekal slova díky, místo toho dostal od Lore předvolání k soudu. Já si myslím, že Lore by řekla: „Ano Adame, nerozděluj nic.“ Ale její děti se ozvaly. On cítil obrovskou hořkost. Vztah s Lore byl poté opraven, ale s jejími dětmi nikdy. Speciálně s Monikou - měl jí rád na dálku, snil o tom, že by přijela do Austrálie, a pak se střetli. Je to opravdový fitness test. Je-li v rodině majetek, ten prověří, jak je rodina silná.

⁷⁷ Rozhovor s VYHLÍDALOVÁ, Hana, vedla dne 29. 08. 2020 Jitka Šimková.

⁷⁸ Adam také nikdy nenáročoval pozůstalost jeho otce z 2. manželství v Rakousku, upřesnil David Bubna-Litic.

*Doudleby - Adam si je nemohl dovolit. Lore děti - nevím, prodávali Adamovi různé movité věci...“*⁷⁹

Poslední vůle Adamova otce, Mikuláše, kde Adamovi svěruje veškerý majetek v případě, že bude navrácen, existuje. Je uložena v rodinném archivu. Patrick měl zřejmě na mysli poslední vůli Michaela, Adamova dědečka, která prý záhadně zmizela, ale existuje notářské číslo, pod kterým byla závěť vedena.

Paní Hana nelibě vzpomíná na proces rozdělení majetku, Adam to prý velmi těžce nesl. Chtěl prý založit akciovou společnost, kde budou členy on a jeho sestra. Nakonec se však majetek rozdělil. Byl podezříván ze špatného hospodaření, uvedla to i v rozhlasovém pořadu jeho neteř Monika Šebová, rozená Bubna-Litic. „...*On byl velice zábavný, on měl humor, znal se s těmi aristokraty, takže nás vlastně uvedl více do té společnosti než třeba dělala maminka, která byla spíš taková jakoby v pozadí a velice tichá, ale ukázalo se, že on není ten správný hospodář. A to nám trvalo nebo respektive mojí mamince asi 10 let, než na to přišla. A pak bylo velice těžké už jenom tu hrůzu, kterou tady zanechal ten komunistický stát na těch zámcích a potom tedy to desetileté vládnutí mého strýce, tak to bylo pro mýho bratra neuvěřitelně těžké, aby to dal do pořádku...*“⁸⁰ Monika Bubna-Litic v rozhovoru s Lucií Výbornou v Českém rozhlase dále zmiňuje, že když byla v Doudlebách za komunismu, prý průvodci dělali chyby. Já osobně jsem se při mé návštěvě v Doudlebách dozvěděla pramálo o Adamovi. Visí tam pouze jeden obraz z jeho mládí. Průvodce se o jeho porevolučním úsilí nezmiňuje. Na mé dotazy ohledně jeho zásluh po sametové revoluci či životě po druhé světové válce průvodce nedokázal odpovědět. Paní Vyhlídalová líčí dobu, kdy na zámku úřadoval nový správce souběžně s panem Adamem, pan Petr Dujka, syn Eleonore, jako velmi psychicky náročné. Jako zaměstnanci byli prý podezíráni z krácení tržeb, proto na ně byla přivolána ve výplatní den policie.

Ptala jsem se i Hany Vyhlídalové, co si myslí o hospodaření v době Adamovy správy a jak probíhalo dělení majetku: „...*Já si nemyslím, že by Adam špatně hospodařil, v té době to nešlo jinak. Žádalo se o opravu střechy z grantů. Ještě, když jsem tam byla, dostali jsme 1 200 000,- Kč. Magdalena, Dominikova manželka, se o to začala více starat, jenže*

⁷⁹ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Patrick vedla dne 16. 7. 2020 Jitka Šimková.

⁸⁰BUBNA-LITIC, Monica. Český rozhlas [online],[cit. 2021-01-16]. Dostupný z <<https://www.youtube.com/watch?v=TQVDb0IJCG4&t=970s>>.

potom otěhotněla a měla problémy, čili přestala jezdit. Co se týkalo rozdělení majetku, měli udělat akciovou společnost, všechno bylo připravené, ale Dujkové přijeli a řekli, že si přejí rozdělení majetku. Oni to chtěli rozdělit. S nimi nebyla žádná dohoda, už tam nebyla jiná cesta. 3 roky jsem měla kancelář v Adamově kuchyni, do společných prostor jsem nemohla.

Já si nestěžuji, my jsme si užili práci snů. Bylo to strašně zajímavý. Když jste dělala, nebyl žádný problém. Ale jako každý šéf, i Adam měl svoje mouchy. Někdy, když byl problém, ztratil se a pak se poťouchle zeptal: „Máte to?“ Čili jsme neměli problém, nevím, jak na Jelení. Ale ty Doudleby nemohly vydělávat. Vystavovalo tam UMPRUM, nebyl to klasickéj zámek. Ale tady je 5 zámků a kdybyste nasadila vstupný, lidi nemají tolik peněz. Nyní už funguje permanentka na 5 zámků za 3 dny...“⁸¹

V rozhovoru pro Lidové noviny se konstatuje, že v okolí Doudleb fungovalo před 50 lety dokonalé lesní hospodářství. Rodina Bubnů dostala 1100 hektarů lesa zpátky. Adam v r. 1995 upřesňuje: „...Ano, o lesy už se staráme. Zaměstnávám dva hajné, polesného a jednu účetní. Jenže rozhodnutí o navrácení lesů právní moci zatím nenabylo. Přitom když jsem se ptal, kdy bude majetková změna zapsána na katastrálním úřadě, tak mi řekli, že je vše složité. Prý jsou na mém majetku parcely, které se za ta desetiletí rozdělily. Takže musí přijít geometr. Ovšem: než mi právě tuto skutečnost oznámili, uplynulo devět měsíců...“⁸² Zdroj dále uvádí, že v poměru s jinými lesními majetky, které obhospodařoval stát, zůstaly Bubnovy porosty v dobrém stavu. I tak by měl staronový majitel dostat jako náhradu za zničené lesy dalších 200 až 300 hektarů půdy. Adam opět vtipně glosuje: „... Ale to jen v případě, pokud nebudou příslušné orgány manipulovat s bonitou půdy a pak, zda mi budou nakloněni bohové, co sedí na českých úřadech...“⁷⁴ A dále v rozhovoru: „...Interiéry doudlebského zámku neskrývají žádné skvosty a Josef Kinský, majitel zámku z nedalekého Kostelce nad Orlicí s trochou nadsázky tvrdí, že svému sousedovi zatím těch několik mysliveckých trofejí, které mu patří a jsou na Doudlebech, nechá...“⁸³ Adam se tedy definitivně přestěhoval do Horního Jelení.

⁸¹ Rozhovor s VYHLÍDALOVÁ, Hana vedla dne 29. 08. 2020 Jitka Šimková.

⁸² PETRŮ, Josef. *Bubnové se vrací do Doudleb*, Lidové noviny, 12.8.1995, roč. 102, s. 9. ISSN 0862-5921.

⁸³ Tamtéž.

Adamův syn Dominik mi poskytl své osobní vzpomínky i na téma restitucí. Zeptala jsem se, jestli otec vyprávěl, co pro něj bylo v restitučním procesu nejtěžší, jak to zvládal, jak to hodnotil. Dominic odpovídá: „...*Táta zařídil veškeré restituce, měl dobré vztahy s lidmi. Velmi rád si s nimi povídal. Já bych řekl, že to trvalo 10 let. Poslední pozemek jsme dostali v roce 2004. My jsme se přestěhovali do Doudleb kolem roku 1994. Já myslím, že táta ta restituce zachránila. Když mu bylo 65, myslím, že táta potřeboval něco dělat, něco významného. A to bylo přesně ono. Restituce zvýšily jeho sílu, nejdůležitější pro něj bylo zachránit majetek...*“⁸⁴

10 Adam filozof, vzpomínky na Adama

Jak vyplývá z rozhovorů se členy rodiny i lidmi, kteří Adama znali, Adam byl přemýšlivý člověk, který se rád zabýval myšlenkami na uspořádání světa, dokázal o tom mluvit hodiny a hodiny. I po návratu do Čech pokračoval v osobních debatách se svým bratrem Patrickem, ten za ním zajížděl i do Horního Jelení.

Má otázka na Patricka zněla: „Byl pravicového nebo levicového smýšlení?“

Patrick: „...*Ne - on byl antiideologem. On začal studovat University of Western Australia - a vtipné bylo, že když já jsem začal studovat, měli jsme stejného profesora filozofie - pana Claveshi z Maďarska. A ten říkával, že jsou 3 druhy argumentace - analytická, syntetická a Bubna-Litic. Adam byl velmi antiideologický, ale v jeho pozdějších letech se obrátil k monarchistické, reakční politice. Bylo to také proto, že celý život litoval, myslel na to, že jim sebrali majetek a toto bylo toho součástí, cítil se za to zodpovědný. Vůbec ho nelákal socialismus, v Austrálii by byl liberálem, což je konzervativní strana. Byl členem té strany a říkal mi, abych měl rád kapitalismus. On mi řekl, abych se stal kapitalistou a já jím teď jsem. Ale důvod, proč jsem opustil Austrálii, byl ten, že jsem byl tehdy v Rakousku radikální levičák. Mluvili jsme každou noc o politice a filozofii a on mě naučil myslet. On mi neříkal hotové pravdy, ale kladl otázky. Raději používal otazníky než vysvětlující značky a v jeho pozdějším životě používal jen ty vysvětlující značky. Ke konci života byl velmi dogmatický...*“⁸⁵

⁸⁴ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Dominic vedla dne 13. 7. 2020 Jitka Šimková.

⁸⁵ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Patrick vedla dne 16. 7. 2020 Jitka Šimková.

Paní Olga z Austrálie na něj vzpomíná: „...Adam chodil k manželovi do rodiny, velmi se kamarádil s mým tchánem. Když Adam slavil 80. narozeniny, byla jsem tam pozvaná. Já jsem tam šla jako zástupce rodiny, protože v té době už Joe zemřel, Adam pozval švagrovou, ale ona v té době do Evropy nejezdila. Asi jsme se setkali v Boskovicích, byl krásný den, byla tam všechna smetánka, udělali nám prohlídku, pili jsme šampaňské v zahradě. Adam byl už starší pán, bylo to trochu z jiného světa. On si nepřál dárky, chtěl, abychom věnovali peníze na nějakou charitu. Já jsem tam přišla s krásnou knihou - jako dárek. On byl pro pomoc ostatním lidem, hodně mu záleželo na udržování komunity a péči o lidi. Jeho roli aristokrata nevnímal jako privilegium, ale spíš jako povinnost...“⁸⁶

Poté, co se Adam přestěhoval z Doudleb do zámečku v Jelení, našel zde věrného přítele, místního faráře Jaroslava Kunerta. Ten zajímavě líčí, proč byly vztahy s obcí komplikované a napjaté, jak Adam nahlížel na politické uspořádání a na život po jeho návratu do Čech: „...Když jsem byl přidělen do Horního Jelení, bylo mi řečeno: „Tak tam je šlechtickej kostel, to postavili Bubnové“. Říkal jsem mu: „ proč jste nezůstal v Doudlebách? “ ... „No, my jsme se sestrou dohodli, dala mi přednost, ať si vyberu, řekl jsem jí - půjdu do Jelení, nechci bejt špatně placenej kastelán.“ Adam chtěl přispět na opravu kostela, protože jeho rod ho vybudoval a do roku 1948 o něj také pečoval. Když přišel na Jelení, pro mě to tedy nebylo lehké, dle místního tehdejšího pana starosty jsem měl být buď na jedné nebo na druhé straně. Pan starosta totiž nebyl moc nadšen, že se Bubnům vracel majetek. V zámečku totiž bylo zdravotní středisko a obec do něj těsně před restitucemi investovala peníze. (Z pohledu jednoho z nynějších majitelů tyto investice neprospěly budově jako takové, jejímu architektonickému pojetí už vůbec ne). Při jednom rozhovoru jsem zmínil, že se do kostela ještě vejde peněz...a Adam odvětil, „kolik potřebujete? Dejte mi číslo účtu.“ Adam byl věřící, ale do kostela moc nechodil. Už moc neslyšel a říkal, že je tam zima. Na faru každoročně dodával dřevo - jako sponzorský dar. Hodně vyprávěl, vždycky přinesl nějakou knížku, v angličtině, němčině, prezentoval nový pohled, jak by mohl svět fungovat, i církev. Probírali jsme volby. Lidé si mysleli, že se vše do pěti let změní. Adam tvrdil: „to není možný, to bude třeba nejméně generace, tady jak se to vedlo.“ Navrhoval jsem mu, ať založí stranu

šlechticů a kandiduje. Odvětil, že to nemá cenu, že by byli tak malí jako třeba zelení a to že nemá cenu. Říkal, že ve světě faráři nemají na starosti majetkové a úřední věci, že duchovní

⁸⁶ Rozhovor s GOERKE, Olga vedla dne 20. 6. 2020 Jitka Šimková.

by se měli starat pouze o duchovní činnost. Říkal jsem, že jsem šťastný, že žádný strom nepatří církvi.

V adventu jsem mu nosil adventní věnec, to byl takový rituál, Adam to chtěl vždy dodržet. Někdy mi vyprávěl i židovské vtipy. Bibli znal, podobenství. Měl vizi, že lidi musí pracovat, aby se něco změnilo, čerpal ze svých zahraničních zkušeností. Jednou jsem mu volal, jestli je doma, že mám chvíli volno. On odvětil, „ne, sedím na posedu, ale až pojedu domů, zastavím u fary, odvezu Vás k zámku, přeci nepůjdete pěšky!“ (od zámku k faře je to asi 20 m).

Dával dohromady kuchařku receptů jejich zámecké kuchařky z dětství, dal je vytisknout, nyní ji prodávají v Doudlebech. Nebyl moc hodné dítě, to přiznal.

Adam si nehrál na nějakého lorda, nedělalo mu problém zajít do hospody koupit si cigarety. Pravidelně se účastnil akcí na faře, pokud mohl, přišel. Vždy ještě přinesl nějakou láhev.

Říkal: „Po mě to tady veme David ten zámek, on se sem nastěhuje, neumí ani slovo česky, ale on tady bude, naučí se, tomu to chci dát!“ Už to ale nestihl, David přijel v prosinci, těsně před jeho smrtí...

Tazatelka: „Měl Adam nějaké negativní vlastnosti?“

„Já si myslím, že byl hodně důvěřivý a myslel si, že když mu někdo slíbí, že práci udělá, dodrží to. Cituje Adama: „No přeci, když mu zaplatím, tak to musí udělat! Tak já se Vám k něčemu přiznám, já už jsem mu dal milion a on se neozval...“, “ nakonec to někdo jiný dodělával.“⁸⁷

Paní Vyhlídalová vzpomíná na Adama jen a jen v dobrém, dodnes se setkávají spolu s ostatními bývalými zaměstnanci ze zámku. Sejdou se vždy k výročí úmrtí Adama a připomínají si jeho památku. Zde její další vzpomínky: „...Jedu do Austrálie, sežeňte mně krtečka!“ zavelel přátelsky šéf. Každé vánoce každý zaměstnanec dostal dárek, o dárcích opravdu přemýšlel. S nákupem mu ovšem pomáhala Nanynka, jeho životní partnerka. Opravdu, jezdil i doktor Jaška, nevím, jestli to byl spolužák., také doktor Uhlíř. Oni si vždycky, jak malý kluci, dávali dohromady sraz. Adam chodil na srazy, měli je pravidelně. S okolní šlechtou se setkával – většinou pořádal večere pro Kinské, nynějších Kinských

⁸⁷ Rozhovor s KUNERT, Jan, vedla dne 28. 8. 2020 Jitka Šimková.

rodiče. Nebo když slavil narozeniny, byla tam větší sešlost. Když mu bylo 69, slavilo se to na zámku na nádvoří. Furt budu vidět malýho Kolowrata, který říkal: „Přidej guláš, jsem velkej kluk.“

Dvořáčkovi jezdili hodně. Mensdorf Hugo většinou přijížděl s paní Lobkowiczovou, mají Mělník, starej Kolowrat tam jezdil, ten co má tady Rychnov. U nich se ukazovala taková ta síla osobnosti. S Adamem jsem to taky zažila, byli jsme nakupovat dárky, Adam vypadal jak panáček z lesa, ale prodavačka se kolem něj hned začala točit. Přišla osobnost, přesto, že vypadal jak strejda z hor. Měli to i Kolowratové i Kinský, to se nedá naučit, s tím se rodí. Myslím, že to bude v genetice. Proto byl fideikomis, aby se sourozenci nehádali. Oni to měli dobře vymyšlený.

Za dětství chodil ke Krskům na buřta. Maminka začala mluvit česky před válkou. Bylo úžasný, když se aristokraté sešli, přecházeli z jazyka do jazyka, nedělalo jim to žádné problémy. Vždycky na vánoce přinesl štos plný pohledů a řekl nám, napište tam adresy. Psal do celé Evropy i do Austrálie..

Vím, že říkal, že když byli v Austrálii, stýskalo se mu po našich. Nic moc dalšího nevyprávěl...“⁸⁸

11 Odchod z tohoto světa, pokračovatelé rodu

Adam si přál být pochován v kostele v Horním Jelení, přání mu bylo vyplněno.

Zemřel ve věku 89 let, vyčerpán dlouhotrvající nemocí, v pražské nemocnici Na Bulovce. Diagnostikován s rakovinou.

Pokračování rodu je momentálně zajištěno. Adam měl 3 syny, z nichž 2 žijí v České republice. Nejstarší David se stal ředitelem nástupnické společnosti Lesy Bubna a.s.,

Společnost převzal v roce 2016, do České republiky se bohužel vrátil až těsně před smrtí svého otce, který už ho ovšem nestačil dobře zasvětit do problematiky a chodu společnosti. David byl lektorem na technologické univerzitě v Sydney, publikoval práce týkající se propojení obchodu a spirituality, stal se PhDr. ve svém oboru. David má 2 syny, kteří momentálně žijí a pracují v USA. Mají své slibné kariéry.⁸⁹ Prostředním synem Adama je Marek, který pracoval pro australskou námořní armádu. Je bezdětný, rozhodně nemá v

⁸⁸ Rozhovor s VYHLÍDALOVÁ, Hana vedla dne 29. 8. 2020 Jitka Šimková.

⁸⁹ Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

plánu se stěhovat do Horního Jelení. Nejmladší Dominik pracuje jako jeho bratr Patrick v odvětví lidských zdrojů. Má též 2 syny, jeden studuje v Londýně biologii, druhý je uměleckým kovářem.⁹⁰ O zděděné lesy a zámeček zatím nejmladší generace neprojevují mnoho zájmu. Mají své plány. Zámek Doudleby zdědila po babičce její vnučka Barbora Zemanová, zde tedy je předpoklad, že majetek bude spravován příbuznými, jelikož zde kořeny nebyly zpřetrhány.⁹¹ Předjímat, zda majetek, který Adam pracně zrestituoval, bude prodán do cizích rukou nebo zůstane v rukou Adamových potomků, by asi bylo předčasné. Plány, záměry a cíle se s věkem mění. Píši práci v době, kdy probíhá velká globální koronavirová krize, která může zamíchat osudy mnoha z nás, bývalou aristokracii nevyjímaje.

Závěr

Adam Bubna-Litic zde byl popsán jako člověk s velkým temperamentem, chutí žít, užívat života. Zároveň u něj nacházíme polohu filozofickou, přemítal nad existenciálními otázkami zahrnujícími smysl bytí, které přesahují otázky politického zřízení světa.

Také byl vášnivým sportovcem, trochu dobrodruhem, ale i výborným organizátorem. Ve věku 63 let, kdy lidé odcházejí na zasloužený odpočinek, se Adam vrátil zpět do vlasti a čekala ho nová strastiplná cesta ke znovunabytí zabaveného majetku, musel vynaložit mnoho úsilí. Zpět v ČR ho čekalo zklamání ze stávajících poměrů, našel úplně jinou společnost než tu, kterou před 40 lety opustil.

Myslím, že vytyčený cíl této práce se podařilo naplnit. Adam Bubna-Litic byl v této práci vykreslen v celé jeho plastičnosti, jako člověk s mnoha přednostmi, ale i slabostmi. Jeho původ mu v Austrálii vůbec nepomohl, ale určitá hrdost a závazek být dobrým reprezentantem své rodiny, existující zde po staletí, mu pomohly překlenout počáteční těžkosti, vystudovat, vybudovat kariéru, postavit dům, postarat se o potomky.

V úvodu kladu otázku, zda mělo smysl se vracet. Odpověď zní - určitě ano. Jak již bylo mnohokrát publikováno v odborné literatuře i beletrii, zachování rodu a uchování dědictví pro budoucí pokračovatele rodu je otázkou cti, potomci majetek pouze spravují pro příští generace. Adamovi se to tedy podařilo, i když ne ideálně. Majetek se

⁹⁰ V čase rozhovoru tomu tak bylo, poznámka autorky.

⁹¹ Rozhovor s BUBNA-LITIC, Dominic vedla dne 13. 7. 2020 Jitka Šimková.

rozdělil mezi sourozence, výnosy z držených lesů tedy nemohou přispívat k provozu zámeckého sídla, historicky velmi cenného. Ale takový už je fenomén doby, legislativa se změnila, primogenitura⁹² zanikla. V případě Adamových potomků v ne příliš velké nadšení budovat nové hodnoty, hospodařit v lesním hospodářství či podnikat v turismu nebo zemědělství. Určitě zde hraje roli fakt, že ani jeden z nich nevyrostl v České republice, mají tedy již odlišné kulturní kořeny. Jazyková bariéra a neznalost prostředí hrají také podstatnou roli.

Éra komunismu, zpřetrhání vazeb, zabavování majetku, rozkrádání, znehodnocování kulturně a historicky cenných budov, nábytku i jiných artefaktů se jistě podepsala na současném smýšlení potomků kdysi významného rodu, kterým je česká povaha, zvyklosti a kultura poměrně cizí. Jsou v naší zemi paradoxně novými imigranty.

Resume

Adam Bubna-Litic was described as a man with a great temperament, with the lust for life, to live it and to enjoy it. At the same time we can find in his personality the philosophical level, he was ruminating about existential questions including the sense of being, about the political organization of the world.

He was also a passionate sportsman, bit of an adventurer, but excellent organizer as well. In the age of 63, when people are leaving for well earned leisurly pension, Adam had returned back to his country of origin and he was facing the new full of hardship journey to get back the confiscated property, ha had to put a lot of effort into the new role aging. He also had experienced disappointment out of present local conditions, relationships. He found in Czech Republic completely different society which he fled from 40 years ago.

I think the set goal of these theses has been accomplished. Adam Bubna-Litic has been described in all the plasticity of his personality, as a man with many virtues, but vices as well. His noble origin did not help him at all in Australia, but certain pride and commitment to be a good representant of his family, existing here for many centuries, helped him to overcome troubles at the beginning, to complete his studies, build up a successful carier, to build the house, to take care of his descendants.

⁹² Dědický řád zajišťující přednostní právo prvorozeného při dědické posloupnosti prvorozený příslušník dynastie tak získával nejdůležitější části státu nebo právo na nástupnictví.

In the preface I am asking, if it made sense, was worth to come back to the homeland. The answer is - certainly yes. As it was mentioned and published many times in academic literature as well as in beletry, the inheritance preservation and the maintenance for the future family successors is the question of prestige, descendants only hold the property in trust for future generations. Adam had managed, not ideally though. The family property was divided into 2 parts, between siblings, the forest revenues can not support support historically very valuable castle seat repairs and operations. But such is the nowadays phenomenon. Legislation had changed, primogeniture (the right of succession belonging to the first born child, especially the feudal rule by which the whole real estate of an intestate passed to the eldest son) ceased to exist. Regarding Adam's descendants - their not really great enthusiasm to build new values, run the forest business or start new activities in tourism or agriculture is influenced by the the fact that neither of them grew up in the Czech Republic, their roots are very different, the language barrier play an essential role as well.

The Communist era, pulling apart of relations, property confiscations, pilferages, deterioration of culturally and historically valid sights, artefacts, did not contribute to the trust and optimism, present views and attitudes of descendants of once very important family, who are alienated from Czech mentality, habits, culture. In our country they are paradoxically new immigrants.

Seznam použité literatury:

Archivní materiály:

Archiv bezpečnostních složek (dále ABS), odbor T/MV, fond 300, Sign: 300-19-3.

ABS, odbor T/MV, fond 2M, Sign: 2M 13917.

ABS, fond T/MV, fond T- 1748, Sign: TN-19-3.

Soukromý archiv Adama Bubna-Litic, neuspořádáno.

Státní archiv Zámorsk, fond SPÚ Hradec Králové, Inv. č. 2/2/19//14, karton č. 33.

SOA Zámorsk, fond: VČ KNV HR, Inv. č. 4000, Karton č. 1385.

Rozhovory

Nahrávky následujících rozhovorů jsou uloženy v archivu autorky.

Rozhovor s GOERKE, Olga vedla dne 20. 6. 2020 Jitka Šimková.

Rozhovor s BUBNA-LITIC, David vedla dne 25. 6. 2020 Jitka Šimková.

Rozhovor s BUBNA-LITIC, Dominik vedla dne 13. 7. 2020 Jitka Šimková.

Rozhovor s BUBNA-LITIC, Patrick vedla dne 16. 7. 2020 Jitka Šimková.

Rozhovor s ODEHNAL, Jaroslav vedla dne 14. 7. 2020 Jitka Šimková.

Rozhovor s VYHLÍDALOVÁ, Hana vedla dne 29. 8. 2020 Jitka Šimková.

Rozhovor s KUNERT, Jan vedla dne 29. 8. 2020 Jitka Šimková.

Novinové články:

PETRŮ, Josef. *Bubnové se vrací do Doudleb*, *Lidové noviny*, 12.8.1995, roč. 102, s. 9. ISSN 0862-5921.

Literatura:

DUJKOVÁ, Eleonore. *Vzpomínání. Doudleby nad Orlicí: Zámek Doudleby nad Orlicí*, 2014.

KARFÍK, Zdeněk. *Změny vlastnických vztahů k půdě v Čechách po roce 1918*, Karlova Univerzita, 2009.

MAŠEK, Petr. *Modrá krev a šlechtické rody*. Praha: Mladá fronta, 2003.

Elektronické zdroje:

AROLSEN ARCHIVES[online].*Bad Arolsen*[cit. 2020-11-13],Sign. 1698000. Dostupný z <https://collections.arolsenarchives.org/archive/80585366/?p=1&s=bubna%20litic&doc_id=80585367>.

BUBNA-LITIC, Monica. Český rozhlas [online]. [cit.2021-01-16]. Dostupný z <<https://www.youtube.com/watch?v=TQVDb0lJCG4&t=970s>>.

CARNAMAH, HISTORICAL SOCIETY & MUSEUM [online], aktualizováno 3.4.2021, [cit.2021-01-16].Dostupný z < <https://www.carnamah.com.au/teachers?search=Bubna>.

KUCHTOVÁ, Šárka. *Jak šlechta v Čechách přišla o půdu* [online]. Pardubice: Český Rozhlas, aktualizováno 13.11.2020 [cit. 2020-11-13]. Dostupný z: <<https://pardubice.rozhlas.cz/jak-slechta-v-cechach-prisla-o-pudu-6029894>>.

NÁRORNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. Historie [online]. aktualizováno 14. 11.2020 [cit. 2020-11-13]. Dostupný z : < <https://www.npu.cz/historie-npu>>.

NĚMEČKOVÁ, Daniela, KUKLÍK, Jan. *Majetkové změny v ČSR v letech 1945-1948* [online]. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů Praha, 12.11.2020 [cit. 2020-11-13]. Dostupné z< https://www.ustrcr.cz/wp-content/uploads/2017/08/PD_1_17_s03-14.pdf>.

SPOLEK PRO OCHRANU ZÁJMŮ RESTITUENTŮ [online], aktualizováno 14.1.2021 [cit. 2021-01-15]. Dostupný z < <http://www.ochranarestituentu.cz/o-restitucich.html>>.

ZÁMEK DOUDLEBY. Historie [online]. aktualizováno 10.11.2020 [cit. 2020-11-13]. Dostupný z < <http://www.zamek-doudleby.cz/cs/historie/pani-z-bubna-historie-rodu.html>>.

Seznam zkratek

ČSSL - Československé státní lesy

ČR - Česká republika

ČSR - Československá republika

ČSSR - Československá socialistická republika

n.p. – národní podnik

JZD - Jednotné zemědělské družstvo

KNV - Krajský národní výbor

MNV - Městský národní výbor

MZLVH - Ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství

VUCHP - Výzkumný ústav pro chov prasat

ÚV KSČ - Ústřední výbor Komunistické strany Československa

Seznam obrazových a formálních příloh

Příloha č. 1 - Belgická královna - rodokmen rodiny Bubna-Litic

Příloha č. 2 - Adam v Semmeringu - novorozeně

Příloha č. 3 - Adam se svým otcem, dětský věk

Příloha č. 4 - Protokol z International Refugee Organization

Příloha č. 5 - Evidenční karta z uprchlického tábora

Příloha č. 6 - Trestní oznámení, ilegální přechod státních hranic

Příloha č. 7 - Vysvědčení o doplutí do Austrálie

Příloha č. 8 - Pasažéři na lodi do Austrálie - národnosti

Příloha č. 9 - Svatební fotografie

Příloha č. 10 - Adam a Patrick Bubna-Litic v Austrálii

Příloha č. 11 - Adam a rybolov

Příloha č. 12 - Adam s životní partnerkou Nany, rozenou Vaňkovou

Příloha č. 13 - Adam se sestrou Eleonore, setkání po letech v Rakousku

Příloha č. 14 - Adam se syny a rodinou v Horním Jelení

Příloha č. 15 - Náhrobek v kostele v Horním Jelení

Příloha č. 16 - Hajní v Horním Jelení, 30. léta 20. století

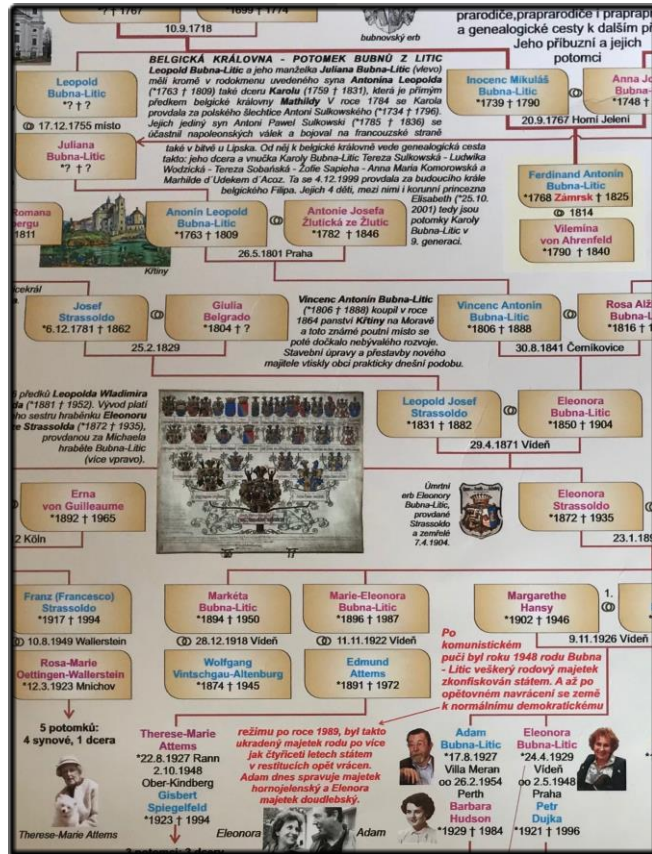
Příloha č. 17 - Myslivna v Dolním Jelení

Příloha č. 18 - Adam při organizaci akce na zámku v Doudlebách

Příloha č. 19, 20,21,22,23 - Prohlášení o udělení souhlasu ke zpracování a zpřístupnění osobních a citlivých údajů v pořadí: David Bubna-Litic, Dominic Bubna-Litic, Patrick Bubna-Litic, Jaroslav Odehnal, Jaroslav Kunert, Hana Vyhlídalová, Olga Goerke

Obrazové přílohy

Příloha č. 1 - Belgická královna - rodokmen rodiny Bubna-Litic¹

¹ Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořádané.

Příloha č. 2 - Adam v Semmeringu se svou matkou - novorozeně²

² Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořádáno.

Příloha č. 3 - Adam se svým otcem, dětský věk³

³Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořádáno.

Příloha č. 4 - Protokol z International Refugee Organization

Unattached Adult APPENDIX I to
Provisional Order No. 4.3
Form No. CM/4

INTERNATIONAL REFUGEE ORGANIZATION

Record of Interview

Identity No. _____
(5) CM/I No. 1.077.030/1

(1) HEAD OF FAMILY BUBNA - LITIC NIKOLAUS 14.6.1897
Last Name First Name Middle Name

(6a) Country of Citizenship CSR

(6b) Country of Last Habitual Residence CSR r. cath.

(6c) Ethnic Group Czech (6d) Nansen Status: Yes - No.
Check one

(8) Number in Family Group 1

(Note: All numbers in this section refer to items in Form CM/I.)

Address: Kindberg 115

(9) Narrative Report of Interview

Family situation: widower, wife died 16.5.1946

Education: 4 years elementary school, 7 years grammar school, with matriculation.

Languages: Czech, German, French

Health: seems to be good

Employment: 23 years forester and manager on his father's estate. 3 years hotel manager at Semmering, 2 years minister for agriculture and forestry. In Austria; 2 years assistant manager on his sister's estate (countess Attens, Kindberg).

Family background: ^{first} Son of a large estates owner. Called up in the world-war. After the close of the war he managed his father's estates; married in 1926 Margarete Hany, Chief Physician's and hotel owner's daughter at Semmering, took over management of his father's in law hotel for 3 years, returned then to his father's estate become minister (40-42) and afterward remained at home 6 years (again as manager). In 1948 Czech Government expropriated all the large estate-owners and so his father was expropriated too. Mr. B. fled to Austria and since then he has lived on his sister's estate at Kindberg. His son Adam has been accepted by Australian Mission at Salzburg and is going to leave Austria in about 20.4. 1950.

Plans: Mr. B.'s son will try to get the landing permit for his father for Australia and so he himself will join him as soon as possible. Not interested in any other country.

Impression: ⁴⁰ well educated, well bred man, doesn't look his age, vivacious and intelligent.

⁴AROLSEN ARCHIVES [online]. *Bad Arolsen*. [cit. 2020-11-13], Sign. 1698000. Dostupný

Z

<https://collections.arolsenarchives.org/archive/80585366/?p=1&s=bubna%20litic&doc_id=80585367>.

Příloha č. 5 - Evidenční karta z uprchlického tábora

ELIGIBLE *9.12.49. ausd. de Salzburg*
 Name: *BUBNA-LITIC ADAM*
 No. in family: *1*
 Registration No.: *1.043.210*
 Camp. St.M. A. J. Sp. OC
 Nationality: U P SI SC St B Cz HR
 Determination: ~~IN~~ EL

11.12.49
ELIGIBLE
 Kapfenberg
 ITS eing.: 15. 5. 41

⁵ AROLSSEN ARCHIVES[online].*Bad Arolsen*,[cit. 2020-11-13],Sign.1698000.Dostupný z https://collections.arolsenarchives.org/archive/80585366/?p=1&s=bubna%20litic&doc_id=80585367 >.

Příloha č. 6 - Trestní oznámení, ilegální přechod státních hranic ⁶

107401/06-I/St.-50.

Okrasní prokuratura,
Praha II.,
Spálená ul.

Mikuláš Bubna z Lític - tr. oznámení
Adam, Vít Bubna z Lític - tr. oznámení.

Přílohy: 2.

Trestní oznámení

I. Orl.
Evidenční údaje.

Pachatelé: B u b n a Mikuláš z Lític, hrabě, nar. 14.6.1897 v Doudlebách n. Or., okr. Rychnov n. Kněž., velkostatek, čsl. státní příslušník, posledně bytem v Praze II., Palackého náb. 2.

B u b n a Adam Vít z Lític, nar. 14.8.1927 v Semmeringu, okr. Víden, /Rakousko/svobodný, student, čsl. státní příslušník, posledně bytem v Praze II., Palackého nábřeží 2.

Trestný čin: Ilegální přechod státních hranic ČSR.

Místo činu: Praha.

II. Orl.
Podstata obvinění.

Mikuláš B u b n a z Lític, nar. 14.6.1897 odešel se svým synem Adamem B u b n o u z Lític, nar. 14.8.1927 ze svého bydliště v Praze II., Palackého náb. 2 dne 28. října 1948 s tím, že odjíždí někde na Moravu na lov. Jelikož se jmenování až dosud nevrátili a Mikuláš Bubna má v Rakousku dvě sestry, jest důvodné podezření, že přešli na Moravu illeg. čsl. státní hranice do Rakouska.

III.
Zpráva o vyšetření.

Mikuláš Bubna z Lític, hrabě, patřil jako velkostatek do společnosti vedoucích kapitalistů a měšťáků první republiky. Jeho poměr k nynějšímu lidově-demokratickému zřízení byl krajně záporný. Vlastnil v Doudlebách n. Or. velkostatek, který mu byl znárodněn. Za vlády Eliášovy byl ministrem zemědělství. Jeho syn Adam B u b n a z Lític studoval v Praze na akademii věd a umění z které přešel na právnickou fakultu.

Dle sdělení dcery Mikuláše Bubny, Eleonory provdané Dukové, bytem v Praze II., Palackého nábřeží 2 odejel Mikuláš Bubna

⁶Archiv bezpečnostních složek, fond T/MV, T 1748, Sign: 300-19-3, s. 15.

Příloha č. 7 - Vysvědčení o doplutí do Austrálie ⁷

⁷ Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořááno.

Příloha č. 8 - Pasažéři na lodi do Austrálie - národnosti⁸

Page 35

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
841	1036111	Bojanic	Milos	C	Yugosl.	Orth.	S	M	24.10.28	22	Tovarisovo/Yugosl.	worker	96275	Salzb.	13.02.50
842	1044333	Beker	Attila	S	Hung.	R.C.	S	M	29.07.24	26	Fusztazamor/Hung.	farmer	96081	"	12.12.49
843	1161042	Bora	Viktor	S	Hung.	Prot.	S	M	15.04.31	19	Bakonytamas/Hung.	land-labourer	96325	"	15.02.50
844	993093	Beschkov	Milos	C	Yugosl.	Orth.	S	M	08.03.28	22	Tovarisovo/Yugosl.	farmer	96201	"	30.01.50
845	72864	Bubna-Litic	Adan	S	Czech.	R.C.	S	M	14.06.27	23	Semering/Austria	driver	96177	"	24.01.50
846	1039070	Bus	Vilmos	S	Hung.	R.C.	S	M	03.04.14	36	Budapest/Hung.	baker	96226	"	02.02.50
847	1161035	Csizi	Emmanuel	S	Czech.	R.C.	S	M	25.05.10	40	Prnh/CSR	auto-mech.	96176	"	24.01.50
848	1042676	Chmel	Lilán	C	Slov.	R.C.	S	M	10.06.29	21	Gajary/CSR	techn.	96337	"	16.02.50
849	1039731	Cserthi	Sándor	S	Hung.	Prot.	S	M	24.04.28	22	Szigetvar/Hung.	mechran.	96233	"	06.02.50
850	1041188	Csikos	Gabor	S	Hung.	R.C.	S	M	24.07.21	29	Heves/Hung.	wheel wright	96279	"	13.02.50
851	1040251	Cuntale	Anton	C	Slov.	R.C.	S	M	07.07.23	27	Fysucke/CSR	auto-electr.	96444	"	30.03.50
852	1042207	Desseuffy	Manc-K.	C	Hung.	R.C.	S	M	03.04.20	30	Fyrbator/Hung.	farmer	96168	"	20.01.50
853	1040882	Duby	Jeno	S	Hung.	R.C.	D	M	25.02.19	31	Jasov Boldav/CSR	tailor	96022	"	07.12.49
854	994023	Elias	Josef	C	Slov.	R.C.	S	M	14.01.12	38	Osake/CSR	graduate agric.	96221	"	02.02.50
855	1042607	Fruzs	Stefan	S	Slov.	R.C.	S	M	11.11.26	24	Gajary/CSR	groc.store-help	96278	"	13.02.50
856	1047495	Grexn	Jan	C	Slov.	Prot.	S	M	25.06.29	21	Kovacia/Yugosl.	text.worker	96338	"	16.02.50
857	72101	Gunjko	Alexander	C	Ukr.	Gr.C.	S	M	22.05.24	26	Zaporozhje/Russ.	driver	96101	"	03.01.50
858	78815	Gutej	Fanel	C	Ukr.	Gr.C.	S	M	23.06.21	29	Janna Gorna/Uel.	mechran.	96271	"	10.02.50
859	1044020	Hajny	Otto	S	Czech.	R.C.	S	M	24.06.27	23	Budajovice/CSR	bookkeeper	96218	"	01.02.50
860	1042933	Hidvegi	Ignac	S	Hung.	R.C.	S	M	27.10.20	30	Bernebarati/Hung.	worker	96180	"	24.01.50
861	1037534	Jakab	Josef	S	Hung.	R.C.	S	M	31.06.19	31	Jaszbereny/Hung.	butcher	96147	"	16.01.50
862	1037726	Jakubaitis	Anton	S	Latv.	R.C.	S	M	10.05.23	27	Riga/Latv.	writer	96170	"	20.01.50
863	1044205	Kniesel	Daniel	S	Hung.	Prot.	S	M	12.01.07	43	Osorvorka/Hung.	radio-mechanic	96150	"	17.01.50
864	1044441	Kovacsy	Dezso	S	Hung.	Prot.	S	M	18.05.15	35	Budapest/Hung.	auto-mech.	96171	"	25.01.50
865	1043895	Krejci	Josef	C	Czech.Cz.church	S	M	19.05.30	20	Bremico/CSR	film labor.	96335	"	16.02.50	

134

23/257

⁸AROLSEN ARCHIVES [online]. *Bad Arolsen*, [cit. 2020-11-13], Sign. 1698000. |Dostupný <https://collections.arolsenarchives.org/archive/80585366/?p=1&s=bubna%20litic&doc_id=80585367>.

Příloha č. 9 - Svatební fotografie⁹

⁹ Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořádáno.

Příloha č. 10 - Adam a Patrick Bubna-Litic v Austrálii¹⁰

¹⁰ Soukromý archiv Patrick Bubna-Litic, neuspořááno.

Příloha č. 11 - Adam a rybolov¹¹

¹¹Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořááno.

Příloha č. 12 - Adam s životní partnerkou Nany, rozenou Vaňkovou¹²

¹²Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořádáno.

Příloha č. 13 - Adam se sestrou Eleonorem, setkání po letech v Rakousku¹³

¹³Soukromý archiv Patrick Bubna-Litic, neuspořádáno.

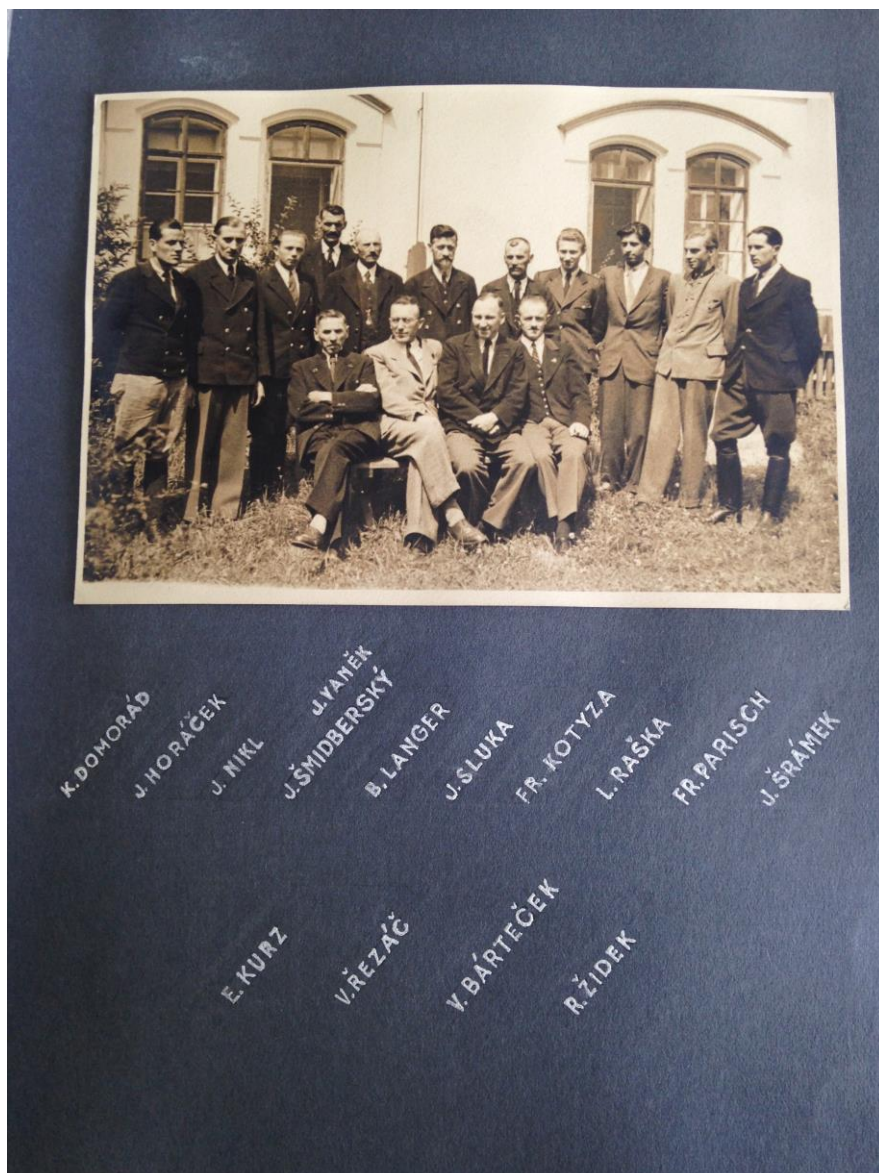
Příloha č. 14 - Adam se syny a rodinou v Horním Jelení¹⁴

¹⁴ Historická šlechta [online]. Dostupný z <<https://www.historickaslechta.cz/wp-content/uploads/2016/01/Rodina-Adama.jpg>>.

Příloha č. 15 - Náhrobek v kostele v Horním Jelení ¹⁵

¹⁵ Foto autorka této práce, 28. 8. 2020.

Příloha č. 16 - Hajní v Horním Jelení ve 30. letech 20. století¹⁶

¹⁶ Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořááno.

Příloha č. 17 - Myslivna Dolní Jelení¹⁷

¹⁷ Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořádáno.

Příloha č. 18 - Adam při organizaci akce na zámku v Doudlebách¹⁸

¹⁸ Soukromý archiv Adam Bubna-Litic, neuspořádáno.

Příloha č. 19 - Souhlas s rozhovorem a poskytnutí archivních materiálů David Bubna-Litic

INTERVIEW AGREEMENT

The Thesis *ADAM BUBNA-LITIC - MOVING STORY IN TURBULENT 20th CENTURY* is a project of a student of the History Department of the University of West Bohemia in Pilsen, Czech Republic. Tape recordings and transcripts resulting from interviews conducted for the above mentioned theses, regulated according to any restriction placed on their use by the interviewee and/or interviewer. Participation in the project is entirely voluntary.

We, the undersigned, have read the above. The interviewer affirms that he/she has explained the nature and purpose of this oral history research. The interviewee affirms that he/she has consented to the interview. The interviewee and interviewer hereby give, grant and assign all rights, title and interest including copyright, of whatever kind from this information and interview to the University.

Date of interview..... 25.6.2020

Name of Interviewer..... Jitka / Šimková Name of Interviewee..... David Bubna-Litic

Signature..... [Signature] Signature..... [Signature]

Address..... Na Bělidle 961/4, Praha 5 Address..... Jana Masaryka 35

City State Zip..... 150 00 City State Zip..... 120 00 Praha 2

Date..... 25.6.2020 Date..... 25.6.2020

Should any of the above signatories have questions concerning their rights in this research initiative or as human subject, they may contact the History Department at Western Bohemia, University in Pilsen, Dr. Nadezda Moravkova, e-mail: nadezda.moravkova@zcu.cz

Příloha č. 20 - Souhlas s rozhovorem a poskytnutí archivních materiálů Dominik Bubna-Litic

PROHLÁŠENÍ O UDĚLENÍ SOUHLASU KE ZPRACOVÁNÍ A ZPŘÍSTUPNĚNÍ OSOBNÍCH A CITLIVÝCH ÚDAJŮ

Podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, uděluji souhlas se zpracováním svých osobních a citlivých údajů zaznamenaných během rozhovorů které jsem poskytl/a pro účely bakalářské práce níže uvedené tazatelky, studentky Západočeské univerzity v Plzni, s názvem *ADAM BUBNA-LITIC - POHNUTÝ PŘÍBĚH NA POZADÍ UDÁLOSTÍ 20. STOLETÍ*.

Souhlasím také s tím, aby rozhovory a informace v nich obsažené byly uloženy ve sbírkách Západočeské univerzity v Plzni a v případě potřeby byly využity v písemné, audio-vizuální či elektronické podobě k dalším vědeckým a vzdělávacím účelům (včetně publikační činnosti)

Další ujednání/požadavky narátora:

*fotografie otec-vauny, foto z dětství s
Levy Bubna, David, snímek maminka,
náčrty, rybníky, kummerský rodina, dělní*

Datum, místo: *13/07/20 Horní Ječeví*

Pospis narátora: *SB* Podpis tazatele: *Simon*

Příloha č. 21 - Souhlas s poskytnutím rozhovoru a obrazových materiálů Patrick Bubna-Litic

INTERVIEW AGREEMENT

The Thesis **ADAM BUBNA-LITIC - MOVING STORY IN TURBULENT 20th CENTURY** is a project of a student of the History Department of the University of West Bohemia in Pilsen, Czech Republic. Tape recordings and transcripts resulting from interviews conducted for the above mentioned theses, regulated according to any restriction placed on their use by the interviewee and/or interviewer. Participation in the project is entirely voluntary.

We, the undersigned, have read the above. The interviewer affirms that he/she has explained the nature and purpose of this oral history research. The interviewee affirms that he/she has consented to the interview. The interviewee and interviewer hereby give, grant and assign all rights, title and interest including copyright, of whatever kind from this information and interview to the University.

Date of interview..... 15.07.2020

Name of Interviewer..... Jitka Šimková Name of Interviewee..... Patrick Bubna-Litic

Signature..... *Jitka Šimková* Signature..... *Patrick Bubna-Litic*

Address..... Na Bělidle 4/961 Address..... Hall 543

City State Zip..... 150 00 Praha 5 City State Zip..... ARPA Hall 543

Date..... 15.7.2020 Date..... 15.07.2020

Should any of the above signatories have questions concerning their rights in this research initiative or as human subject, they may contact the History Department at Western Bohemia, University in Pilsen, Dr. Nadezda Moravkova, e-mail: nadezda.moravkova@zcu.cz

Příloha č. 22 - souhlas s poskytnutím rozhovoru Jaroslav Odehnal

**PROHLÁŠENÍ O UDĚLENÍ SOUHLASU KE ZPRACOVÁNÍ A
ZPŘÍSTUPNĚNÍ OSOBNÍCH A CITLIVÝCH ÚDAJŮ**

Podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, uděluji souhlas se zpracováním svých osobních a citlivých údajů zaznamenaných během rozhovorů které jsem poskytl/a pro účely bakalářské práce níže uvedené tazatelky, studentky Západočeské univerzity v Plzni, s názvem *ADAM BUBNALITIC - POHNUTÝ PŘÍBĚH NA POZADÍ UDÁLOSTÍ 20. STOLETÍ*.

Souhlasím také s tím, aby rozhovory a informace v nich obsažené byly uloženy ve sbírkách Západočeské univerzity v Plzni a v případě potřeby byly využity v písemné, audio-vizuální či elektronické podobě k dalším vědeckým a vzdělávacím účelům (včetně publikační činnosti)

Další ujednání/požadavky narátora:

..... pan Jaroslav Odehnal
 Dukelska 111, 517 42 Dobruška nad Orlicí
 rozhovor

Datum, místo..... 14.7.2020

Podpis narátora: Podpis tazatele:

Příloha č. 23 - Souhlas s poskytnutím rozhovoru paní Hana Vyhlídalová

**PROHLÁŠENÍ O UDĚLENÍ SOUHLASU KE ZPRACOVÁNÍ A
ZPŘÍSTUPNĚNÍ OSOBNÍCH A CITLIVÝCH ÚDAJŮ**

Podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, uděluji souhlas se zpracováním svých osobních a citlivých údajů zaznamenaných během rozhovorů které jsem poskytl/a pro účely bakalářské práce níže uvedené tazatelky, studentky Západočeské univerzity v Plzni, s názvem *ADAM BUBNALITIC - POHNUTÝ PŘÍBĚH NA POZADÍ UDÁLOSTÍ 20. STOLETÍ*.

Souhlasím také s tím, aby rozhovory a informace v nich obsažené byly uloženy ve sbírkách Západočeské univerzity v Plzni a v případě potřeby byly využity v písemné, audio-vizuální či elektronické podobě k dalším vědeckým a vzdělávacím účelům (včetně publikační činnosti)

Další ujednání/požadavky narátora:

paní Hana Vyhlídalová
Doudleby nad Břlicí
rozhovor

Datum, místo: *29. 8. 2020*

Podpis narátora: *[Podpis]* Podpis tazatele: *[Podpis]* *Šimková*

Příloha č. 24 - Souhlas s poskytnutím rozhovoru paní Olga Goerke

INTERVIEW AGREEMENT

The Thesis *ADAM BUBNA-LITIC - MOVING STORY IN TURBULENT 20th CENTURY* is a project of a student of the History Department of the University of West Bohemia in Pilsen, Czech Republic. Tape recordings and transcripts resulting from interviews conducted for the above mentioned theses, regulated according to any restriction placed on their use by the interviewee and/or interviewer. Participation in the project is entirely voluntary.

We, the undersigned, have read the above. The interviewer affirms that he/she has explained the nature and purpose of this oral history research. The interviewee affirms that he/she has consented to the interview. The interviewee and interviewer hereby give, grant and assign all rights, title and interest including copyright, of whatever kind from this information and interview to the University.

Date of interview..... 20.6.2020

Name of Interviewer..... Jitka Šimková' Name of Interviewee..... Olga Goerke

Signature..... *Jitka Šimková'* Signature..... *Olga Goerke*

Address..... Na Bělidle 4 Address..... Orstow

City State Zip..... 150 00 Praha 5 City State Zip..... Perth, Western Australia

Date..... 20.6.2020 Date..... 1.7.2020

Should any of the above signatories have questions concerning their rights in this research initiative or as human subject, they may contact the History Department at Western Bohemia, University in Pilsen, Dr. Nadezda Moravkova, e-mail: nadezda.moravkova@zcu.cz